

به نام خدا

پیشگفتار

زبان بخشی از ساختار ذهنی و روان‌شناختی انسان محسوب می‌شود. زبان‌شناسی به عنوان "مطالعه علمی زبان" با کشف قواعد زیربنایی به اصول حاکم بر زبان دست می‌یابد و به دلیل ماهیت آن می‌تواند به بهترین شکل به بررسی زبان و حوزه‌هایی که با آن تعامل دارد، نظیر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، فلسفه، تحلیل گفتمان، نقد ادبی، رایانه و نظایر آن بپردازد. از این رو به دلیل تنوع حوزه‌های میان رشته‌ای علاقه‌مندان بسیاری در میان اکثر رشته‌ها دارد.

هدف از نگارش کتاب حاضر، فراهم کردن این امکان برای تمامی دانشجویان و داوطلبان کارشناسی ارشد رشته زبان‌شناسی است که بتوانند در یک مسیر منظم و منسجم با کلیات مسائلی که در آزمون پیش‌رو دارند، آشنا شوند.

بر خود لازم می‌دانم از راهنمایی‌های ارزشمند استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر بهروز محمودی بختیاری تشکر و قدردانی نمایم که در این کتاب راهگشای اصلی من بودند. همچنین همواره از جناب آقای دکتر بهروز محمودی بختیاری و جناب آقای دکتر شهرام مدرس خیابانی که من را با الفبای زبان‌شناسی آشنا کردند، سپاسگزارم.

همچنین از مدیریت محترم انتشارات پوران پژوهش جناب آقای دکتر احمد هژبر و تمامی همکاران محترم انتشارات پوران پژوهش و مؤسسه آموزش آزاد عالی مهستان کمال تشکر و قدردانی را دارم. با وجود دقت فراوانی که در تهیه این اثر به کار رفته است وجود اشتباه اجتناب‌ناپذیر است. لذا از تمامی دانشجویان و خوانندگان محترم تقاضا می‌شود در صورت مشاهده هرگونه اشکال یا داشتن هرگونه پیشنهاد یا انتقاد این جانب را مطلع سازند.

فائقه شاه‌حسینی

f.shahhoseini@gmail.com

فهرست مطالب

بخش اول - زبان‌شناسی همگانی

فصل اول. مقدمات زبان‌شناسی	۳
فصل دوم. آواشناسی و واج‌شناسی	۳۱
فصل سوم. ساخت واژه / صرف	۸۵
فصل چهارم. نحو	۱۲۱
فصل پنجم. معنی‌شناسی	۱۵۳
فصل ششم. کاربردشناسی	۱۷۹
فصل هفتم. تجزیه و تحلیل کلام	۱۸۹
فصل هشتم. مکاتب زبان‌شناسی	۱۹۹
فصل نهم. روان‌شناسی زبان	۲۲۵
فصل دهم. عصب‌شناسی زبان	۲۴۱
فصل یازدهم. جامعه‌شناسی زبان	۲۴۹

بخش دوم - دستور زبان فارسی

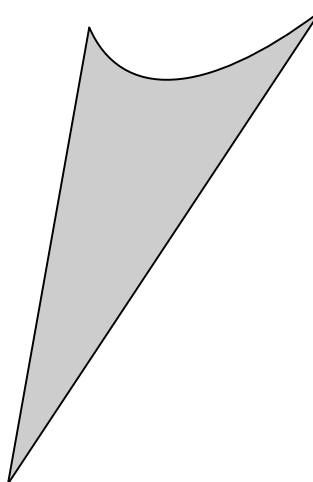
فصل اول. مقدمات دستور زبان	۲۶۹
فصل دوم. اجزای کلام	۲۷۵
فصل سوم. جمله	۳۳۵
فصل چهارم. هسته و وابسته‌های آن	۳۵۱
فصل پنجم. ضمیر	۳۷۷

بخش سوم - ساخت زبان فارسی

فصل اول. آواشناسی و واج‌شناسی زبان فارسی	۳۸۷
فصل دوم. ساخت واژه/صرف زبان فارسی	۳۹۹
فصل سوم. نحو زبان فارسی	۴۳۳
فصل چهارم. روابط مفهومی	۴۴۳
تست‌های سال ۱۳۹۰-۱۳۹۲	۴۴۸
منابع	۴۹۷

بخش ۱

زبان‌شناسی همگانی

(۱) مقدمات زبان‌شناسی

زبان بخشی از ساختار ذهنی و روان‌شناختی انسان محسوب می‌شود. انسان‌ها از طریق زبان می‌توانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و به مقوله‌بندی جهان خارج بپردازند. زبان‌شناسی را "مطالعه علمی زبان" می‌دانند و هدف عمومی زبان‌شناسی اینست که با کشف قواعد زیربنایی به اصول حاکم بر زبان دست یابد. مطالعات زبان‌شناسی را از نظر زمانی به دو دسته تقسیم می‌کنند: نخست، مطالعات زبان‌شناسی همزمانی (synchronic) و دوم، مطالعات زبان‌شناسی در زمانی (diachronic). در مطالعات همزمانی، زبان بدون در نظر گرفتن منشأ و تحول تاریخی آن در مقطع خاصی بررسی می‌شود. ولی در مطالعات درزمانی، تحول زبان در طول مدت زمان مشخصی بررسی می‌شود.

به نظر می‌رسد از زمانی که انسان برای ادامه حیات به زندگی اجتماعی روی آورد، نیاز به نوعی نظام ارتباطی داشته است. زبان را نهادی اجتماعی می‌دانند که مهمترین نقش آن ایجاد ارتباط است. با تحول اجتماع‌های بشر و پیچیده‌تر شدن روابط انسانی، روز به روز زبان نیز پیچیده‌تر شده است. بنابراین، زبان مجموعه‌ای از آواها و واژه‌ها نیست بلکه نظامی از ارتباطات است که ارزشی بیشتر از خود اجزای تشکیل‌دهنده آن (یعنی آواها و واژه‌ها) دارد. همچنین، زبان عنصری پویاست و تحول در آن امری طبیعی و اجتناب‌ناپذیر است و تغییر بخشی از آن محسوب می‌شود. زیرا همواره زبان برحسب نیاز ارتباطی شکل می‌گیرد.

سوسور زبان را دستگاه منسجمی دانسته که در آن هر جزء به اجزاء دیگر وابستگی دارد. وی زبان را نظامی از نشانه‌ها می‌داند و معتقد است صداها زمانی معنی و مفهوم زبانی پیدا می‌کنند که برای بیان یا انتقال افکار به کار روند. به اعتقاد سوسور، هر نشانه (sign) زبانی از دو بخش تشکیل شده است: (۱) دال

(signifier) که همان تصور آوایی است و ۲) مدلول (signified) که در واقع نمود معنایی در سطح انتزاعی است. لازم به ذکر است که دال و مدلول هرگز از یکدیگر جدا نمی‌شوند و مانند دو روی سکه‌اند. رابطه میان دال و مدلول، دلالت (signification) نامیده می‌شود. علاوه بر این، نشانه زبانی ماهیتی اختیاری دارد یعنی هیچ رابطه‌ی طبیعی میان واژه‌ها و معنی آنها وجود ندارد. تنها استثنای این موضوع نام‌آواها (onomatopoeia) در زبان‌ها هستند.

مفهوم شمایل، نمایه و نماد

نشانه‌ها را می‌توان به سه دسته:

- ۱) شمایل (icon)، نشانه‌ای تصویری است که در آن دال، مدلول را نمایش می‌دهد. به عبارتی، در این رابطه میان صورت و مفهوم شباهتی عینی و تقلیدی وجود دارد. مانند: رابطه میان تصویر یک گربه و خود گربه.
- ۲) نمایه (index)، نشانه‌ای طبیعی است که در آن میان دال و مدلول رابطه‌ی علت و معلولی برقرار است. مانند رابطه میان دود و آتش. نام دیگر این نشانه، نشانه‌ی طبعی است.
- ۳) نماد (symbol)، نشانه‌ای قراردادی است که در آن رابطه دال و مدلول یک رابطه‌ی قراردادی و دلخواهی است. مانند استفاده از رنگ قرمز و سفید و سبز برای پرچم ایران و ترتیب این رنگ‌ها یا دلالت چراغ قرمز در سر چهارراه بر «عبور ممنوع». نشانه‌های زبانی از این نوعند و رابطه میان واژه‌ها با معنی آنها کاملاً دلخواهی است. نام دیگر آن نشانه وضعی است.

◀ **نکته:** گاهی از ترکیبی از چند نشانه می‌توانیم در زبان استفاده کنیم. مثلاً در علائم راهنمایی - رانندگی، نشانه‌ای که دلالت بر پیچ جاده می‌کند ترکیبی از نشانه‌ی تصویری و قراردادی است.

رویکردهای مطرح در زبان‌شناسی امروز

اگر بخواهیم به طور خلاصه از سه رویکرد مطرح در زبان‌شناسی امروز صحبت کنیم می‌توانیم به سه رویکرد زبان‌شناسی صورت‌گرا (formal linguistics)، نقش‌گرا (functional linguistics) و شناخت‌گرا (cognitive linguistics) اشاره کنیم. در رویکرد صورت‌گرا زبان به عنوان نظامی ساخت بنیان و ریاضی‌گونه در نظر گرفته می‌شود. در رویکرد نقش‌گرا، زبان نظامی برای ایجاد ارتباط است و در رویکرد شناختی، زبان بخشی از نظام شناختی ما را تشکیل می‌دهد.

نگرش صورت‌گرا

فلسفه حاکم بر صورت‌گرایی، عقل‌گرایی است. عقل‌گرایی (خردگرایی) ریشه خود را از یونان باستان و از عالم مُثُل افلاطونی می‌گیرد. دانش بشری با رگه‌ها و روح قالب خود با انسان به دنیا می‌آید. در مورد دانش زبانی بر اساس الگوی عقل‌گرا، ما در مورد زبان خیلی چیزها می‌دانیم و می‌توانیم مقوله‌بندی کنیم.

زبان ابزاری است برای مقوله‌بندی دنیای بیرونی و از سوی دیگر خود مقوله‌های زبانی را در دنیای بیرون طبقه‌بندی می‌کند. عقل‌گراها میان دانش زبانی و کاربرد زبانی تمایز قائل می‌شوند و برای آنها بررسی دانش زبانی مهم است. نگرش عقل‌گراها کل‌گراست. یعنی به دنبال قواعدی برای کل زبان‌ها می‌گردند و مطالعات خود را به زبان خاصی منحصر نمی‌کنند. آنها از قواعدی که ماهیت ریاضی دارند و قواعدی که همیشه کاربرد دارند، استفاده می‌کنند. به نظر آنها باید تعریف‌های دقیقی از هر عنصر صوری ارائه دهیم که جامع و مانع باشد. آنها معتقدند زبان انسان ادامه نظام ارتباطی حیوانات نیست و هیچ شباهتی میان زبان‌آموزی انسان و حیوانات وجود ندارد.

نگرش نقش‌گرا

فلسفه حاکم بر نقش‌گرایی، تجربه‌گرایی است. در تجربه‌گرایی حس کردن و مشاهده کردن ارزش پیدا می‌کند. در نگاه تجربه‌گرایان، خواستگاه دانش، تجربه و مواجهه با دنیای بیرون است. به نظر آنها زبان مانند کارهای دیگر است که آن را یاد می‌گیریم و به مرور کامل می‌شود و با تشویق و ترغیب بیشتر می‌شود. کاربرد تجربه‌گرایی در حوزه روان‌شناسی، رفتارگرایی است. نقش‌گراها معتقدند زبان ابزار ارتباط است و زبان در خلأ کاربرد ندارد. بنابراین بررسی نقش زبان اهمیتی بیشتر از بررسی خود زبان دارد. از نظر آنها نظام ارتباطی انسانها ادامه نظام ارتباطی حیوانات است و نظام اجتماعی وقتی به مرور پیچیده شده به زمان امروز رسیدیم.

نگرش شناختی

از منظر معنی‌شناسی شناختی، زبان بخشی جدایی‌ناپذیر از قوای شناختی ذهن است. در چارچوب مطالعات شناختی نگاهی میانی به استفاده زبان و دانش زبانی در نظر گرفته می‌شود. همچنین به اعتقاد زبان‌شناسان شناختی صورت و نقش دو روی سکه شناخته می‌شوند و هیچ یک اولویتی نسبت به دیگری ندارند و تحلیل واحدهای دستوری بدون رجوع به ارزش‌های معنایی بیهوده تلقی می‌شود. از سوی دیگر در دیدگاه شناختی مقوله‌بندی‌های ما در زبان حاصل طی شدن فرایندهای شناختی است. همچنین در بررسی‌های شناختی ارزش معنایی مبتنی بر دانش درون‌زبانی قابل اتکا نیست و دانش برون‌زبانی مورد نظر است.

نگرش‌های مختلف در مورد منشأ زبان

اتویسپرسن معتقد است زبان در میان خوشحالی‌ها، غم‌ها و برخوردهای افراد بشر به وجود آمده است. تاریخ پیدایش زبان را نمی‌توان دقیقاً تعیین کرد ولی فرضیه‌هایی در مورد آن ارائه شده است که عبارتند از:

فرضیه منشأ الهی (divine source theory): بر حسب این نگرش خداوند انسان را آفریده و زبان را به او آموخته است. در این رابطه گروهی معتقد بودند که زبان موهبتی الهی است و خداوند آن را به انسان بخشیده است.

فرضیه منشأ آواهای طبیعی (natural sound source theory): طبق این دیدگاه آغاز گفتار بشر بر اساس اصوات طبیعی است. به عبارتی، کلمه‌های نخستین تقلیدی از صداهای طبیعی است که مردان و زنان بدوی آنها را می‌شنیدند. این نگرش نظریه bow wow نامیده می‌شود. شاهد و اثبات این نظریه، نام آواها (onomatopoeia) هستند که در آنها صورت و معنی یکسانند. نظریه مرتبط دیگری نیز وجود دارد که طبق آن اصواتی که انسان هنگام خشم، درد، شادی یا عصبانیت تولید می‌کند اساس پیدایش زبان است. نظریه‌ی دیگری به نام "Yo-heave-ho" نیز بر نگرش تقلیدی زبان از صداهای طبیعی تأکید می‌کند. در این نظریه فرض بر این است که اصواتی که انسانها هنگام انجام کارهای اجتماعی تولید کرده‌اند، زبان اولیه را به وجود آورده است.

منشأ حرکتی بیانی (oral gesture source): بر حسب این نگرش رابطه‌ای میان اصوات و حرکات فیزیکی (physical gestures) وجود دارد. به عبارتی، مجموعه‌ای از حرکات جسمی به عنوان یک وسیله ارتباطی گسترش یافته و بتدریج حرکتی که به سمت دهان منتقل می‌شده، پیچیده‌تر شده است. از طرفداران این نظریه سرریچارد پاگت (۱۹۳۰) است که زبان را "پانتومیم مربوط به زبان و لب‌ها" می‌داند. **تفسیر وراثتی منشأ زبان (glossogenetics):** این نگرش بر منشأ زیستی شکل‌گیری و گسترش زبان انسان تأکید می‌ورزد. همچنین این نگرش شکل‌گیری گفتار در انسان را طی فرایند تکامل (evolution) می‌داند. مقایسه جمجمه گوریل و افرادی که ۶۰۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح زندگی می‌کردند نشان می‌دهد که انسان بتدریج به ابزاری برای صحبت کردن مجهز شده است.

تناسب اندام‌های زبانی (physiological adaptation): شکل دندان‌ها، ویژگی‌های حنجره، حلق، لب‌های انسان و ... به نحوی است که او را برای تولید اصوات مجهز می‌کند. مغز انسان به دو نیمکره تقسیم شده و هر یک از نیمکره‌ها مسئولیت‌هایی را بر عهده دارد. اغلب تحلیل‌های زبانی در نیمکره چپ انجام می‌گیرد. این در حالیست که شکل لب‌ها، نحوه‌ی قرارگیری دندان‌ها و سرعتی که انسان می‌تواند دهان خود را باز و بسته کند و ... در حیوانات وجود ندارد.

نقش‌های مختلف زبان

نقش‌های مختلف زبان عبارتند از: نقش تعاملی (interactional) و نقش انتقالی (transactional) زبان. در مورد نقش تعاملی، بخشی از زبان را مربوط می‌کنند به این که وقتی از زبان استفاده می‌کنیم در صدد برقراری روابط انسانی هستیم. به عبارتی دو طرف گفتگو تلاش می‌کنند تا عواطف یکدیگر را متوجه شوند.

در مورد نقش انتقالی، پیامی از گوینده به شنونده منتقل می‌شود بدون آن که پیام در ذهن مخاطب باشد. فردی به عنوان گوینده ابتدا یکسری فرایندهای شناختی در ذهنش طی می‌شود و پس از مراحل آن را کدگذاری کرده و از واسط صوت استفاده می‌کند. سپس آن پیام به شنونده می‌رسد و شنونده آن را کدگشایی می‌کند.

ولی در واقعیت نمی‌توان لایه‌ی اطلاعی و لایه‌ی احساسی را از یکدیگر جدا کرد. به عبارتی، انتقال احساس و اطلاعات به یکباره صورت می‌پذیرد و مخاطب بر حسب نیاز خود به محتوای پیام آن را تفسیر می‌کند.

ویژگی‌های زبان

علائم ارتباطی (communicative) و علائم اطلاعاتی (informative)

به منظور توصیف خصوصیات زبان، ابتدا باید بتوانیم میان جنبه ارتباطی و اطلاعی زبان تمایز قائل شویم. گاهی ممکن است وقتی با فردی صحبت می‌کنیم مخاطبمان متوجه استرس، ترس، خوشحالی، سرماخوردگی و ... شود، این اطلاعات غیرعمدی به مخاطب منتقل می‌شود. در بررسی تفاوت‌های میان زبان انسان‌ها و سایر موجودات، علائم ارتباطی آنها را مد نظر قرار می‌دهیم. زیرا علائم ارتباطی جنبه ارادی دارند و به منظور انتقال اطلاعات استفاده می‌شوند. از جمله ویژگی‌های زبان عبارتند از:

جابه‌جایی (displacement): طبق این خصوصیت انسان می‌تواند از وقایع گذشته، حال و آینده صحبت کند. علاوه بر این، انسانها می‌توانند از مکان‌ها و موقعیت‌های غیرواقعی صحبت کنند. ولی زبان حیوانات وابسته به زمان و مکان است. یعنی هیچ گربه‌ای نمی‌تواند بگوید که شب پیش کجا بوده است. البته برخی معتقدند ما به فهم انسانی خود محدودیم و شاید حیوانات هم در زبان خود بتوانند اینها را منعکس کنند.

دلخواهی بودن (arbitrariness): طبق این خصوصیت رابطه میان اشیاء و نام آنها قراردادی است و هرگز نمی‌توانیم رابطه‌ی طبیعی میان صورت واژه‌ها و معنی آنها برقرار کنیم. البته نام‌آواها جزء استثناء محسوب می‌شوند. ولی تعداد نام‌آواها محدود است و بسیاری از آنها از زبانی به زبان دیگر متفاوت است. **زیایی (productivity):** طبق این خصوصیت گویشوران با یکسری قانون محدود می‌توانند بی‌نهایت عبارت و جمله تولید کنند.

خلاقیت (creativity): طبق این خصوصیت سخنان جدید و واژه‌های جدید مداوم خلق می‌شوند. ویژگی‌های زیایی و خلاقیت خاص زبان انسانهاست. زیرا علائم ارتباطی غیرانسانی انعطاف‌پذیری کمی دارند. طبق این ویژگی زبان انسانها نیاز به محرک خارجی ندارد و می‌تواند در موقعیت‌های مختلف زایا باشد. به عبارتی، زبان حیوانات انعطاف‌پذیر نیست، حیوانات در زبان خلاقیت ندارند و زبان آنها با ویژگی مرجع ثابت (fixed reference) متمایز از زبان انسانها می‌شود.

انتقال فرهنگی (cultural transmission): طبق این ویژگی زبان از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به عبارتی، زبان ماهیت وراثتی ندارد یعنی ما زبان را از طریق والدین خود فرامی‌گیریم و در هر محیطی که باشیم به همان زبان مجهز می‌شویم. مثلاً کودک فارسی زبان چون از ابتدا در معرض داده‌های زبان فارسی قرار گرفته به این زبان مسلط می‌شود، حال اگر وی از ابتدا در معرض زبان فرانسه قرار می‌گرفت، به آن زبان تکلم می‌کرد.

گسستگی (discreetness): طبق این ویژگی صداهایی که در زبان به کار می‌روند تمایز معنایی ایجاد می‌کنند. به عبارتی هرچند تفاوت /m/ و /n/ در زبان فارسی خیلی زیاد نیست ولی دو واژه "ما" و "نا" با یکدیگر سبب تمایز معنایی می‌شوند. به این خصوصیت زبان، گسستگی گفته می‌شود.

دوگانگی (duality): طبق این ویژگی زبان انسان در دو سطح قابل تجزیه است. سطح اول را سطح تکواژی و سطح دوم را سطح واجی می‌نامند. تکواژ کوچکترین واحد معنی‌دار یا نقش‌دار زبان است. واج، کوچکترین واحد آوایی زبان است که سبب تمایز معنایی می‌شود.

منحصر بودن (specialization): نشانه‌های زبانی صرفاً برای امر ارتباط میان افراد به کار می‌روند و برای منظور دیگری به کار نمی‌رود.

استفاده از مجرای گفتاری-شنیداری (vocal-auditory channel): طبق این ویژگی انسان از طریق اندام گفتاری آوایی را تولید می‌کند و مخاطب او از طریق گوش آن آواها را دریافت می‌کند. البته این ویژگی خاص انسان نیست.

تندزوالی (rapid fade): گفتاری که انسان تولید می‌کند بلافاصله از بین می‌رود. البته این ویژگی خاص انسان نیست.

غیرجهتمندی (non directionality): هر فردی می‌تواند نشانه‌های زبانی را بی‌آن که ببیند، بشنود و نشانه‌های زبانی در هر جهتی که تولید شود از سوی شنونده دریافت می‌شود.

◀ **نکته:** به لحاظ زبان‌شناختی تمامی زبان‌ها از منزلت یکسانی برخوردارند و هیچ یک نسبت به دیگری ساده‌تر، بی‌قاعده‌تر یا برتر نیست.

تحقق مادی زبان

دو ابزار تحقق مادی و به عبارتی دو نمود زبان عبارتند از: گفتار و نوشتار.

گفتار و نوشتار با یکدیگر تفاوت‌های بنیادینی دارند از جمله این که:

۱- نوشتار را می‌توان ثبت کرد ولی گفتار از این ویژگی برخوردار نیست.

۲- نوشتار از ویژگی زمان برخوردار است یعنی ما برای نوشتن فرصت داریم و می‌توانیم برای چیزی که می‌خواهیم بنویسیم، مدتی فکر کنیم.

۳- زبان گفتاری از ویژگی کیفیت صوتی (voice quality) برخوردار است و هر شخصی کیفیت صوتی خاص خود را دارد. کیفیت صوتی سبب القای مفاهیمی غیرزبانی نیز می‌شود و در کنار کلمات قرار می‌گیرد. شخصی ممکن است از کیفیت صوتی به نحوی استفاده کند که از معنی تحت‌اللفظی دور شود. مثلاً می‌گوییم "خیلی فکر کردی این حرف رو زدی!" در حالی که منظورمان این باشد که "خیلی راهی که گفتی کارآمد نبود". این ویژگی در نوشتار بسیار محدود است.

۴- در پدیده گفتار زمانی به طور حضوری (online) صحبت می‌کنید، می‌توانید گفتار خود را ارزیابی (monitor) کنید. بنابراین، بر اساس نیاز مخاطب جملات خود را اصلاح می‌کنید و نمی‌توانید انتهای گفتار

خود را حدس بزنید. به همین دلیل مداوم ممکن است مسیر گفتگو را عوض کنید. در نوشتار فرد باید در چارچوب موضوع مشخصی بنویسد.

۵- در زبان نوشتار ابزار محدودی داریم برای این که بتوانیم روی محتوا تأثیر بگذاریم. نویسنده باید مفهوم‌سازی مفروض را در ذهن خواننده به صورت آرمانی تصور کند تا بتواند متن خود را تا انتها بنویسد. به همین دلیل تعبیرهای مختلفی از یک متن داریم.

۶- غیبت بازخورد (feedback) در نوشتار عامل بسیار مهمی است. چون بازخورد در نوشتار وجود ندارد ما یک موضوع را با همان فرض عمومی انتخاب می‌کنیم و بر اساس آن چون گفتگو یک طرفه است فقط خود فرد متن را شکل می‌دهد. نویسنده با توجه به این که مخاطبی حاضر وجود ندارد هرگاه فکر کرد در مورد یک موضوع مطلب ارائه شده بدون توجه به شیوه‌های گفتمانی رایج، نظیر نوبت‌گیری در کلام، بلادرنگ از موضوعی به موضوع دیگر ممکن است برود.

۷- ساخت جملات گفتاری معمولاً ساده‌تر از نوشتار است. در گفتار اغلب جملات معلوم و از نوع خبری هستند.

علل برتری گفتار بر نوشتار

نمود گفتاری بیش از نمود نوشتار برتری دارد زیرا:

۱- قبل از اختراع خط، افراد با یکدیگر گفتگو می‌کردند. نخستین تلاش‌های افراد برای نشان دادن اطلاعات به صورت علائم دیداری به حدود ۲۰۰۰ سال پیش و نقاشی‌های درون غارها بازمی‌گردد، در حالی که تاریخچه گفتار به سال‌ها قبل از آن بازمی‌گردد.

۲- خط برای ثبت نشانه‌های آوایی زبان اختراع شده و افراد برای این که بتوانند نوشته‌های خود را به صورت مکتوب درآوردند از نظام نوشتاری استفاده کردند.

۳- نشانه‌های آوایی در منعکس کردن نظام زبانی دقیقند ولی در هیچ نظام نوشتاری‌ای نمی‌توان رابطه‌ای یک به یک میان آواها و نویسه‌ها برقرار کرد. به عبارتی، نظام نوشتاری نمی‌تواند تمام آواهای موجود در خط را منعکس کند. مانند آوای [S] در فارسی که با نویسه‌های "ث، س، ص" نوشته می‌شود. یا خط زبان فارسی واکه‌های کوتاه (مانند _ _) را نمایش نمی‌دهند.

۴- بسیاری از جوامع ممکن است هنوز نظام نوشتاری نداشته باشند ولی آنها می‌توانند با یکدیگر صحبت کنند. علاوه بر این، افراد بی‌سواد و خردسالان هرچند هنوز نظام نوشتاری زبان خود را بلند نیستند ولی می‌توانند با یکدیگر ارتباط گفتاری برقرار کنند.

انواع نظام نوشتاری (Writing – System)

در زبان‌شناسی، منظور از نظام نوشتاری مجموعه‌ای از واحدهای نوشتاری و قراردادی است که برای نوشتن یک زبان به کار می‌رود.

نویسه (grapheme): هر نشانه‌ای که در خط به کار می‌رود بر یک نویسه دلالت می‌کند.

این نویسه‌ها به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم می‌شوند. نویسه‌های اصلی همان نشانه‌هایی هستند که در شکل سنتی حروف الفبا نامیده می‌شوند. نویسه‌های فرعی، علائم نقطه‌گذاری یا سجاوندی مانند علامت سؤال (؟)، ویرگول (،) و ... است. علاوه بر این، نویسه‌های عددی مانند ۱،۲،۳ و ... جزء نویسه‌های فرعی محسوب می‌شوند. نویسه‌هایی مانند ع، ق، م و ... که به صورت اختصاری درج می‌شوند ولی نماد کلمه‌ی دیگری هستند، نویسه‌های نمادی نام دارند و جزء نویسه‌های فرعی‌اند.

خط: شکل قابل رؤیت نظام نوشتاری خط نام دارد. به همین دلیل لازمه هر نظام نوشتاری، خط است. به عبارتی، اصطلاح خط به کلیت نمود صوری نظام نوشتاری اطلاق می‌شود.

خط تصویرنگار (pictogram): در این نوع خط تصویری به عنوان نماد تصویری از یک شیء مادی در جهان خارج مورد استفاده قرار می‌گیرد. مانند: ☀ (خورشید)
خط اندیشه‌نگار (idio-gram): در این نوع خط تصویری علاوه بر شیء مادی جهان خارج به موارد انتزاعی مربوط نیز ارتباط پیدا می‌کند. مانند: ✎ (خورشید)

◀ **نکته:** تفاوت خط تصویرنگار و اندیشه‌نگار، در اینست که میزان تصویرگونگی در خط تصویرنگار بیشتر است. ویژگی مشترک این دو در اینست که هیچ‌کدام بیانگر یک واژه یا آوا در یک زبان خاص نیستند. خط هیروگلیف مصری نمونه‌ای از خط تصویرنگار است.

نظام واجی: نظامی است که نویسه‌های یک نظام بر واج‌های زبان دلالت می‌کند.

◀ **نکته:** فقط در الفبای آوانگار بین‌المللی (IPA) و خط‌هایی که زبان‌شناسان برای درج نظام آوایی زبان می‌سازند، رابطه یک به یک میان خط و واج وجود دارد.

نظام هجایی (syllabic): نظامی است که نویسه‌های آن بر هجاهای نظام آوایی دلالت می‌کند. به عبارتی، هر علامت در مقابل یک هجا قرار می‌گیرد. ابتدا فینیقی‌ها خط هجایی را رواج دادند. خط کانچی چینی نمونه‌ای از این زبان است. خط فارسی میخی باستان هجانگار است. خط ژاپنی نیز خطی کم‌وبیش هجایی است.

نظام واژه‌نگار (logograph): زمانی که یک نماد بیانگر یک واژه خاص در زبان باشد. خط چینی امروز یا میخی سومری نمونه‌ای از این نظام است.

نظام الفبایی (alphabetic): مجموعه‌ای از نشانه‌های خطی است که برحسب نوعی قرارداد کنار هم چیده می‌شوند. به عبارتی، در این نظام هر علامت نماینده‌ی یک آواست. اکثر خط‌هایی که در جوامع امروزی به کار می‌روند از این نوع است. البته ویژگی وجود رابطه یک به یک میان آوا و نشانه‌ی خطی ر اغلب زبان‌ها امری نسبی است.

نظام ریباس (rebus writing): اگر برای کلمات یا آواهای مشابه یک واژه از لحاظ آوایی از نماد مخصوص آن استفاده کنیم، این نوشتار را ریباس می‌نامند. کاربرد ○ به جای (I) در زبان انگلیسی. این خط در واقع نوع پیشرفته واژه‌نگار است.

نارسایی‌های خط فارسی

برخی مشکلات خط فارسی عبارتند از:

- ۱- در خط فارسی نشانه‌ای برای واکدهای کوتاه (ُ) وجود ندارد و این موضوع باعث اشتباهات تلفظی می‌شود. مانند: پر
 - ۲- برخی از واج‌های زبان فارسی در خط فارسی با بیش از یک نشانه به کار می‌روند. مانند: واج /s/ که به صورت «ث»، «س» و «ص» نمایانده می‌شود.
 - ۳- یک نشانه خطی نماینده‌ی چند آواست. مانند: «و» که برای واج‌های /u/ ، /o/ و /v/ به کار می‌رود.
 - ۴- گاهی نشانه‌ی خطی هیچ‌ما به ازای واجی ندارد ولی نوشته می‌شود مانند: خواهر
 - ۵- گاهی نشانه‌ای درج نمی‌شود ولی خوانده می‌شود مانند: الهه
 - ۶- گاهی نشانه‌ای درج می‌شود و چیز دیگری خوانده می‌شود مانند: مشکوۀ
 - ۷- یک نشانه‌ی نوشتاری براساس نشانه‌ی قبلی و بعدی‌اش به چند صورت مختلف نوشته می‌شود مانند: «ع»، «ع» و «ع»
 - ۸- وجود سبک‌های نوشتاری متعدد در این زبان.
- نخستین نوشته‌هایی که بر اساس خط الفبایی نوشته شده حدود ۳۰۰۰ سال قدمت دارند.

[پرسش‌های مقدمات زبان‌شناسی]

- ۱- منشأ زبان انسان کدام است؟ (سراسری- ۷۹)
- (۱) تقلید صداهای طبیعی
(۲) معلوم نیست.
(۳) تبدیل حرکت بدن به آواها
(۴) ایجاد صدا بر پایه احساس
- ۲- چامسکی موضوع مطالعه‌ی زبان‌شناسی را چه می‌داند؟ (سراسری- ۷۹)
- (۱) توانش زبانی (۲) کنش زبانی (۳) گفتار (۴) زبان گفتاری
- ۳- یکی از کاربردهای اساسی زبان نقش اجتماعی و عاطفی آن است. واژه مصطلح در زبان‌شناسی برای کاربرد فوق است. (سراسری- ۸۰)
- (۱) lateralized (۲) interactional
(۳) transactional (۴) transformational
- ۴- خانمی که با دزد روبه‌رو شده بود می‌خواست فریاد بزند و تقاضای کمک کند ولی خود را در ادای آن عاجز یافت. پس از گذشت از بحران به حالت اول برگشت و عبارت «کمک، کمک» را بارها تکرار کرد. در این مدت وی دچار اختلال در خود شده بود. (سراسری- ۸۱)
- (۱) توانایی زبانی (۲) توانش دستوری زبان
(۳) توانش کاربردی زبان (۴) کنش زبانی
- ۵- کدام عبارت در خصوص "تحول" در زبان صحیح است؟ (سراسری- ۸۴)
- (۱) امری طبیعی و غیر قابل اجتناب است.
(۲) دو نوع است: تحول مفید و تحول مضر.
(۳) نتیجه‌ی بی‌سوادی مردم است و لذا بی‌سوادی باید ریشه کن شود.
(۴) موجب هرج و مرج در زبان می‌شود و حتی‌المقدور باید از آن جلوگیری به عمل آید.
- ۶- طرح این فرضیه که "زبان در دوران لذت بردن انسان به وجود آمده است" به کدام یک از زبان‌شناسان زیر نسبت داده می‌شود؟ (آزاد ۸۴)
- (۱) لئونارد بلوم فیلد (۲) نوآم چامسکی (۳) جورج یول (۴) اتویسپرسن
- ۷- کدام گزینه درباره "موضوع زبان‌شناسی" نادرست است؟ (سراسری- ۸۵)
- (۱) ارائه یک نظر عام درباره زبان
(۲) توصیف انواع زبان‌های بشری
(۳) آموزش و فراگیری زبان‌های خارجی
(۴) قواعد و اصول مشترک میان همه زبان‌ها

- ۸- دستور کدام زبان پیشرفته‌تر، کاملتر و بی‌عیب‌تر است؟ (سراسری- ۸۵)
- ۱) زبان فرانسه
 - ۲) زبان عربی
 - ۳) هر زبانی که جنبه بین‌المللی پیدا کند.
 - ۴) دستور زبان‌های مختلف از این جهات فرقی ندارند.
- ۹- کدام گزینه درباره تفاوت‌های موجود بین گفتار سیاه‌پوستان و سفیدپوستان آمریکا نادرست به نظر می‌رسد؟ (سراسری- ۸۶)
- ۱) تفاوت‌های جسمانی ارتباطی به تفاوت‌های زبانی ندارند
 - ۲) تفاوت‌های زبانی از تفاوت‌های جسمانی و هوشی سرچشمه می‌گیرند.
 - ۳) گوناگونی‌های لهجه فقط از محیط اجتماعی و منطقه‌ای سرچشمه می‌گیرند.
 - ۴) زمینه‌های آموزشی، اجتماعی و منطقه‌ای گوناگونی لهجه‌ای را به وجود می‌آورند.
- ۱۰- به نظر می‌رسد موسیقی با زبان یکی (سراسری- ۸۶)
- ۱) است زیرا اصوات آن با اصواتی که از دهان بیرون می‌آید از نظر ماهیت یکسان است.
 - ۲) است زیرا می‌توانید میان افراد بشر ارتباط ذهنی واحدی برقرار کند.
 - ۳) نیست زیرا اجزای آن قابل تقسیم به دال و مدلول نیست.
 - ۴) نیست زیرا صراحت زبان انسانی را ندارد.
- ۱۱- کدام گزینه جزء اهداف زبان‌شناسی در معنی "مطالعه‌ی عملی زبان" به شمار نمی‌رود؟ (سراسری- ۸۶)
- ۱) آموزش و فراگیری زبان‌های بیگانه
 - ۲) توصیف ساخت و کارکرد زبان
 - ۳) تشریح دانش ناخودآگاه اهل زبان
 - ۴) کشف قواعد و اصول مشترک میان زبان‌ها
- ۱۲- در عبارت "بچه دچار دیفتری شد و تب کرد" رابطه "تب" با "دیفتری" دلالت است. (سراسری- ۸۶)
- ۱) اطلاعی و وصفی (۲) اطلاعی و طبعی (۳) ارتباطی و وضعی (۴) ارتباطی و طبعی
- ۱۳- بر اساس فرضیات زبان‌شناسی جدید (سراسری- ۸۷)
- ۱) زبان با گذشت زمان تغییر می‌کند.
 - ۲) قواعد برخی زبان‌ها، دشوارتر از زبان‌های دیگر است.
 - ۳) برخی از زبان‌ها نسبت به برخی از زبان‌های دیگر ابتدایی‌ترند.
 - ۴) قواعد زبان باید منطقی و بر آثار گذشتگان استوار باشند.

- ۱۴- به کدام علت برخی از زبان‌ها در بیان مسائل فنی و صنعتی یا دقایق اندیشه‌های علمی و فلسفی، توانایی و دقت زبان‌های غربی را ندارند؟ زیرا (سراسری- ۸۸)
- (۱) این زبان‌ها هنوز ابتدایی و ناقص هستند.
 - (۲) دستور این زبان‌ها هنوز کامل نشده است.
 - (۳) اهل این زبان‌ها تجربه‌ای در مسائل و فلسفه‌ای ندارند.
 - (۴) ساخت این زبان‌ها آمادگی پذیرفتن چنین مفاهیمی را ندارد.
- ۱۵- کدام مورد از ویژگی‌های دستورهای سنتی نمی‌باشد؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) نداشتن نظریه
 - (۲) تجویزی بودن
 - (۳) تأکید بر زبان گفتار
 - (۴) مخلوط کردن گونه‌های زبانی
- ۱۶- تقابل زبان و گفتار (سراسری- ۸۹)
- (۱) نشان می‌دهد که گفتار سازمانی است مستقل از زبان
 - (۲) را می‌توان با اصطلاحات رمزگان و پیام (code and message) بیان کرد.
 - (۳) نشان می‌دهد که در برابر زبان‌شناسی زبان باید زبان‌شناسی گفتار را جداگانه در نظر گرفت.
 - (۴) را می‌توان در عادات اکتسابی دست جمعی (collective acquired habits) هنگام فراگیری زبان تعریف کرد.

[پاسخنامه پرسش‌های مقدمات زبان‌شناسی]

- ۱- گزینه (۲) صحیح است.
با وجود نظریه‌های فراوانی که در زمینه پیدایش زبان مطرح شده، هنوز هیچ یک از آنها اثبات نشده است.
- ۲- گزینه (۱) صحیح است.
چامسکی موضوع مطالعه‌ی زبان را توانش می‌داند. او با تمایز قائل شدن میان توانش (competence) و کنش (performance) معتقد است، توانش به دانش ناخودآگاه سخنگویان زبان اطلاق می‌شود و کنش، کاربرد زبان در زندگی روزمره سخنگویان زبان است. این موضوع به طور مفصل در بخش «نحو» در کتاب آورده شده است.
- ۳- گزینه (۲) صحیح است.
نقش تبادلی (interactional) مختص ارتباط عاطفی و اجتماعی است. این نقش در مقابل نقش انتقالی (transactional) مطرح می‌شود که برای انتقال دانش و اطلاعات به کار می‌رود.
- ۴- گزینه (۴) صحیح است.
کنش زبانی همان گفتار یا تجلی مادی توانش زبانی است و جنبه‌ی آگاهانه دانش زبانی متکلم است.
- ۵- گزینه (۱) صحیح است.
از آن جایی که زبان عنصری پویاست، تحول در آن امری طبیعی و اجتناب‌ناپذیر است و هرگز موجب هرج و مرج در زبان نمی‌شود. البته تحول زبان در بخش واژگان سریع‌تر و در بخش‌های دیگر خیلی کندتر صورت می‌گیرد. (به تحولات زبانی در بخش جامعه‌شناسی زبان به طور گسترده پرداخته می‌شود)
- ۶- گزینه (۴) صحیح است.
اتویسپرسن معتقد است زبان در میان خوشحالی‌ها، غم‌ها و اندوه‌های افراد بشر به وجود آمده است.
- ۷- گزینه (۳) صحیح است.
زبان‌شناسی علم بررسی و توصیف قواعد حاکم بر زبان است و زبان‌شناس همواره سعی بر این دارد تا با اصول علمی به مطالعه زبان و یافتن الگوهای زبان بپردازد.
- ۸- گزینه (۴) صحیح است.
به لحاظ زبان‌شناختی تمامی زبان‌ها از منزلت یکسانی برخوردارند و هیچکدام بر دیگری برتری ندارند.
- ۹- گزینه (۲) صحیح است.
زبان نهادی اجتماعی است و تفاوت‌های زبانی به تفاوت‌های موقعیتی، جهان‌بینی و اجتماعی افراد هر جامعه مربوط می‌شود و تفاوت‌های جسمانی و هوشی تأثیری در به وجود آمدن زبان‌ها و تفاوتشان ندارد.

- ۱۰- گزینه (۳) صحیح است.
 زبان قابل تقسیم شدن به دو سطح دال (signifier) و مدلول (signified) است یعنی ما در سطح زبان با دو حوزه لفظ (دال) و دیگری حوزه معنی (مدلول) مواجه هستیم. در حالی که موسیقی چنین خصوصیتی ندارد.
- ۱۱- گزینه (۱) صحیح است.
 هدف زبان‌شناسی ارائه یک نظریه عام درباره زبان و اصول و قواعد مشترک آن است.
- ۱۲- گزینه (۲) صحیح است.
 رابطه تب با دیفتری رابطه‌ای طبیعی است زیرا بین تب و دیفتری یک رابطه علت و معلولی وجود دارد. از سوی دیگر این ارتباط نوعی رابطه اطلاعی است چون هر نوع تبی به دلیل دیفتری نیست و گوینده از طریق این جمله اطلاع‌رسانی می‌کند.
- ۱۳- گزینه (۱) صحیح است.
 بر اساس فرضیات جدید، زبان پدیده‌ای اجتماعی است و از رویدادهای جامعه تأثیر می‌پذیرد. بنابراین زبان برای ایفای نقش اصلی خود یعنی برقراری ارتباط مناسب با وضعیت اجتماعی خود دچار تحول می‌شود.
- ۱۴- گزینه (۳) صحیح است.
 در مطالعات زبان‌شناسی هیچ زبانی ناقص نیست و هیچ زبانی بر دیگری برتری ندارد. وقتی در زبانی برخی اصلاحات وجود دارد که بقیه از آن محرومند به دلیل این است که نسبت به آن موضوع شناختی ندارند. در رویکرد شناختی، زبان بخشی از شناخت انسان‌ها محسوب می‌شود و در جامعه‌ای که در مورد مسائل فنی و ... تجربه‌ای ندارند بازتابی از این مسائل در زبان آنها نیز مشاهده نمی‌شود.
- ۱۵- گزینه (۳) صحیح است.
 در دستور سنتی تأکید بر نوشتار و صورت‌های مکتوب زبان است و زبان گفتاری اهمیت در مطالعات آنها ندارد. علاوه بر این آنها اهمیت چندانی به مهارت‌های گفتاری چه در بررسی‌های خود و چه در آموزش زبان نمی‌دهند.
- ۱۶- گزینه (۲) صحیح است.
 رمزگان (code) به نظامی از پیش تدوین شده اطلاق می‌شود که برای ارسال علائم به کار می‌رود. نظام رمزگان مانند نظام زبان است و مجموعه وسیعی از نشانه‌ها را در برمی‌گیرد. پیام (message) زبانی زمانی به وجود می‌آید که فرد مجموعه‌ای از رمزهای مختلف را در کنار هم می‌گذارد و به آنها نمود صوری می‌بخشد. تجلی پیام مانند گفتار است و در آن انسان پاسخ یا احساسات خود در قالب‌های صوری نمایان می‌کند.

[پرسش‌های خصوصیات زبان]

- ۱- نشانه‌های زبانی است. (سراسری- ۷۶)
- (۱) قراردادی (۲) طبیعی
(۳) بیشتر منطقی (۴) بیشتر طبیعی و برخی قراردادی
- ۲- تجزیه دومین زبان کدامیک از ساختمان‌های زبانی را در بر می‌گیرد؟ (سراسری- ۷۶)
- (۱) آوایی (۲) صرفی (۳) معنایی (۴) نحوی
- ۳- کدام گزینه تعریف "تجزیه دوگانه" است؟ قابل تجزیه است. (سراسری- ۷۸)
- (۱) زبان یکبار به کوچکترین واحدهای معنی‌دار (تکواژها) و بار دوم به واحدهای صوتی (واج‌ها)
(۲) هر کلمه بار اول به هجاها (بخش‌ها) و بار دوم به واحدهای صوتی (واج‌ها)
(۳) هر متن زبانی بار اول به جمله‌ها و بار دوم به کلمه‌ها
(۴) هر جمله بار اول به گروه‌ها و بار دوم به کلمه‌ها
- ۴- کدام یک از انواع نشانه با مصداق خود دارای رابطه‌ی دلخواهی (arbitrary) هستند؟ (سراسری- ۷۹)
- (۱) نشانه‌های نمادی (symbolic) (۲) نشانه‌های شمائی یا تصویری (iconic)
(۳) نشانه‌های دالی یا طبیعی (symptomatic) (۴) موارد ۲ و ۳
- ۵- نشانه‌های زبانی از کدام یک ویژگی‌های زیر برخوردارند؟ (سراسری- ۷۹)
- (۱) ذاتی بودن (۲) دلخواهی بودن (۳) واجی بودن (۴) موجه بودن
- ۶- منشأ زبان انسان کدام است؟ (سراسری- ۷۹)
- (۱) تقلید صداهای طبیعی (۲) معلوم نیست.
(۳) تبدیل حرکت بدن به آواها (۴) ایجاد صدا بر پایه احساس
- ۷- کدام یک از گزاره‌های زیر در ارتباط با زبان مصداق ندارد؟ زبان است. (سراسری- ۸۰)
- (۱) خلاق (۲) تقلیدی (۳) توانایی بالقوه (۴) توانش به ذات
- ۸- حیوانات نیز همانند انسان‌ها از نشانه‌هایی استفاده می‌کنند، کدام یک از نشانه‌های زیر بین انسان و حیوان مشترک است؟ (سراسری- ۸۱)
- (۱) احساسی (emotional) (۲) تصویری (icon)
(۳) نمادی (symbolic) (۴) نمایه‌ای (indexical)

- ۹- نظر بر آن است که تنها انسان می‌تواند تجربیات گذشته خود را با استفاده از ابزار زبان به نسل‌های آینده انتقال دهد، این ویژگی زبان را انتقال می‌نامند. (سراسری- ۸۲)
- (۱) زبانی (linguistic) (۲) کاربردی (pragmatic) (۳) فرهنگی (cultural) (۴) تجربی (experimental)
- ۱۰- در تجزیه‌ی دوگانه در سطح اول و در سطح دوم به دست می‌آید. (سراسری- ۸۲)
- (۱) واج- واژه (۲) واج- تکواژ (۳) واژه- تکواژ (۴) تکواژ- واج
- ۱۱- کدام یک از نشانه‌های زیر قراردادی‌اند؟ (سراسری- ۸۳)
- (۱) نماد (۲) نمایه (۳) شمایل (۴) علامت
- ۱۲- زبان از قید محرک آزاد (stimulus-free) است. این عبارت اشاره به کدام ویژگی زبان دارد؟ (سراسری- ۸۳)
- (۱) خلاقیت (۲) انتقال فرهنگی (۳) ساخت وابستگی (۴) دلبخواهی بودن
- ۱۳- رابطه‌ی صورت و معنا در تکواژهای هر زبان امری است. (سراسری- ۸۳)
- (۱) الهی است. (۲) منطقی است. (۳) طبیعی و ذاتی است. (۴) قراردادی و اتفاقی است.
- ۱۴- کدام مشخصه تنها در زبان انسان‌ها یافت می‌شود و در زبان حیوانات یافت نمی‌شود؟ (سراسری- ۸۴)
- (۱) اختیاری بودن (۲) مجرای گویایی شنوایی (۳) دو سویه بودن (۴) زوال آنی
- ۱۵- وقتی سگی در برابر صاحب خود واق واق می‌کند، پیام او مربوط به زمان و مکان حاضر است. در این حالت می‌گوییم وسیله ارتباط جانوران فاقد است. (سراسری- ۸۵)
- (۱) تمایز (۲) جابجایی (۳) انتقال فرهنگی (۴) دوگانگی
- ۱۶- معنای هر کلمه رابطه‌ای با آواهای به کار رفته در ساختمان آن دارد. (سراسری- ۸۵)
- (۱) انگیزشی (۲) تصادفی (۳) قراردادی (۴) طبیعی
- ۱۷- به نظر می‌رسد که زبان پستانداران اولیه یا نخستین‌ها (primates) از مشخصه برخوردار است؟ (سراسری- ۸۵)
- (۱) اختیاری بودن (arbitrariness) (۲) دوگانگی (duality) (۳) زیایی (productivity) (۴) مجزا بودن (discreetness)

- ۱۸- کدام یک از ویژگی‌های زیر در مورد زبان بشری صادق است؟ (سراسری- ۸۶)
- (۱) واحدهای زبانی غیر قابل تفکیک هستند.
 - (۲) مفاهیم زبانی تنها از طریق صوت منتقل می‌شوند.
 - (۳) زبان‌ها به طور غریزی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند.
 - (۴) رابطه‌ی میان صورت و معنا در نشانه‌های زبانی قراردادی است.
- ۱۹- اغلب زبان‌ها واژه‌هایی موسوم به دارند که تقلید آوای شیئی یا عمل مرجع‌واژه است؟ (سراسری- ۸۶)
- (۱) نام آوا
 - (۲) هم‌آوا
 - (۳) هم‌نام
 - (۴) صوت
- ۲۰- در زبان فارسی، می‌توانیم برای واژه‌های "گنج" و "جنگ" معانی متفاوتی قائل شویم. از طرف دیگر، برای هر واژه با معنای جدید می‌توانیم از همان صداها استفاده کنیم. خصوصیتی که این واقعیت منحصر به فرد زبانی را توصیف می‌کند، نام دارد. (سراسری- ۸۶)
- (۱) تمایز
 - (۲) تندزوالی
 - (۳) تجزیه دوگانه
 - (۴) استفاده از دستگاه گفتاری-شنیداری
- ۲۱- معادل واژه‌ی انگلیسی dog در فرانسه chien، در اسپانیولی perro در عربی کلب و در فارسی سگ است. این معادل‌ها گواه آنست که (سراسری- ۸۷)
- (۱) واژه‌های زبان نمادین هستند.
 - (۲) واژه‌های زبان دلالت عقلی دارند.
 - (۳) واژه‌ها یا تکواژه‌های زبان تصویری هستند.
 - (۴) واژه‌ها یا تکواژه‌های زبان دلالت طبیعی دارند.
- ۲۲- کدام ویژگی زبان است که ما را قادر می‌سازد درباره گذشته گفتگو کنیم. (سراسری- ۸۷)
- (۱) جابه‌جایی (displacement)
 - (۲) قراردادی بودن (arbitrariness)
 - (۳) دوگانگی (duality)
 - (۴) زیایی (productivity)
- ۲۳- تصویر (icon) نشانه‌ای است که صورت آن (سراسری- ۸۷)
- (۱) ویژگی‌های واقعی معنای آن را دارد.
 - (۲) اغلب با ویژگی‌های معنایی آن همراه است.
 - (۳) به طور دلخواه یا قراردادی با معنای آن تَوَافُق است.
 - (۴) ویژگی‌هایی را داراست که در جهان طبیعت ملازم آن هستند.
- ۲۴- ویژگی انتقال فرهنگی زبان به این معناست که انتقال یک زبان از نسلی به نسل دیگر (سراسری- ۸۷)
- (۱) موروثی است.
 - (۲) اکتسابی است.
 - (۳) به فرهنگ جامعه بستگی دارد.
 - (۴) به فرهنگ جامعه ارتباطی ندارد.

- ۲۵- دلالت لفظ «صندلی» بر معنای «صندلی» از کدام نوع است؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) تصویری (۲) عقلی (۳) طبیعی (۴) وضعی
- ۲۶- این که زبان از قید محرک آزاد (stimulus free) است، به کدام ویژگی زبانی اشاره دارد؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) خلاقیت (۲) دستوری بودن (۳) قراردادی بودن (۴) ساخت وابستگی
- ۲۷- ارتباط از نظر زبان‌شناختی چگونه تعریف می‌شود؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) کاربرد نشانه و نشانه دارای دو بعد صورت و معناست.
 (۲) اظهار عقاید و احساسات که در آن مفسر نقش مهمی ایفا می‌کند.
 (۳) کاربرد نشانه و نشانه دارای سه بعد صورت، معنا و مفسر است.
 (۴) فرایند دادن اطلاعات به دیگران که مفسر در آن نقش چندانی ایفا نمی‌کند.
- ۲۸- حیوانات و انسان‌ها در چه نوع از نشانه‌ها شریک هستند؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) تصویری (۲) نمادین (۳) طبیعی و نمادین (۴) تصویری و طبیعی
- ۲۹- فرایند تجزیه‌ی واحدهای گفتار در دو مرحله نخست به تکواژها و سپس به واژها چه نامیده می‌شود؟ (آزاد- ۸۸)
- (۱) تحلیل سازه‌ای (۲) تجزیه دوگانه
 (۳) تجزیه به سازه‌های بلافصل (۴) آرایش سازه‌ای
- ۳۰- کدام ویژگی زبان بشر است که به او امکان می‌دهد تا درباره پدیده‌ها و رویدادها در گذشته و آینده و در مکان‌های دیگر صحبت کند؟ (آزاد- ۸۸)
- (۱) قراردادی بودن (۲) جابه‌جایی (۳) زیایی (۴) انتقال فرهنگ
- ۳۱- وجود نام‌آواها در تمامی زبان‌های بشری نشانگر آنست که (سراسری- ۸۹)
- (۱) زبان‌های زنده دنیا همگی قراردادی نیستند.
 (۲) رابطه دال و مدلول واژه‌ها طبیعی نیست.
 (۳) بین صورت و معنی در تمامی زبان‌ها رابطه‌ای طبیعی وجود دارد.
 (۴) رابطه میان صورت و معنی در برخی موارد یک به یک است.
- ۳۲- امکان افزودن کلمات در درون جملات از کدام ویژگی زبان ناشی شده است؟ (سراسری- ۸۹)
- (۱) جابه‌جایی (۲) دوگانگی (۳) خلاقیت (۴) قراردادی بودن
- ۳۳- ویژگی «جابه‌جایی» زبان به کدام خصوصیت زبان اشاره دارد؟ (سراسری- ۸۹)
- (۱) انتقال زبان از نسلی به نسل دیگر
 (۲) توانایی انسان در خلق عبارات و جملات جدید
 (۳) توانایی انسان در بیان حالات خود در گذشته و آینده
 (۴) عدم وجود رابطه بین صورت‌واژه‌های زبان و معنای آنها
- ۳۴- دود چون نزد برخی از قبایل سرخپوست امریکایی نشانه اعلام جنگ یا خطر به کار می‌رود. از شمار نشانه‌های خواهد بود (سراسری- ۸۹)
- (۱) تصویری (۲) عقلی (۳) طبیعی (۴) وضعی

[پاسخنامه پرسش‌های خصوصیات زبان]

- ۱- گزینه (۱) صحیح است.
یکی از خصوصیات زبان انسان، قراردادی (arbitrariness) بودن رابطه میان صورت و معنای نشانه‌های آن است. هرچند در تمام زبان‌ها کلماتی نظیر نام‌آواها (onomatopoeias) وجود دارند که تقریباً صداهای آنها منعکس‌کننده‌ی صداهای طبیعی‌شان است ولی تعدادشان بسیار محدود است و در اغلب موارد نام آواها از زبانی به زبان دیگر متفاوتند.
- ۲- گزینه (۱) صحیح است.
زبان انسان در دو سطح قابل تجزیه است: (۱) سطح تکواژی (تکواژ، کوچکترین واحد معنی‌دار یا نقش‌دار زبان است) (۲) سطح واجی (واج، کوچکترین واحد آوایی زبان است که تقابل معنایی ایجاد می‌کند).
- ۳- گزینه (۱) صحیح است.
مشابه سؤال ۲
- ۴- گزینه (۱) صحیح است.
نشانه‌های زبانی عبارتند از: (۱) شمایل یا نشانه تصویری (icon)، که رابطه مستقیم میان تصویر و مفهوم آن وجود دارد. (۲) نشانه طبیعی یا نمایه (index)، که رابطه‌ای علی و معلولی بین صورت و مفهوم آن وجود دارد. (۳) نشانه قراردادی یا نماد (symbol)، که رابطه میان صورت و مفهوم کاملاً قراردادی و دلخواهی است.
- ۵- گزینه (۲) صحیح است.
مشابه سؤال ۱
- ۶- گزینه (۲) صحیح است.
با وجود نظریه‌های فراوانی که در زمینه پیدایش زبان مطرح شده، هنوز هیچ یک از آنها اثبات نشده است.
- ۷- گزینه (۲) صحیح است.
یکی از خصوصیت‌های زبان انسان زایایی یا نامحدود بودن (open ended ness) آنست. کاربران هر زبانی همواره با استفاده از دانش زبانی خود می‌توانند خلاقانه جملات جدیدی را تولید کنند.
- ۸- گزینه (۲) صحیح است.
نشانه‌های تصویری (icon)، تنها نشانه‌ای است که میان انسان و حیوان مشترک است. زیرا بین صورت و معنا رابطه‌ای طبیعی برقرار است.
- ۹- گزینه (۳) صحیح است.
یکی از ویژگی‌های زبان انسان انتقال فرهنگی (cultural transmission) است. افراد زبانی را یاد می‌گیرند که در معرض آن قرار گیرند. مراحلی که طی آن زبان از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود، انتقال فرهنگی نام دارد.

- ۱۰- گزینه (۴) صحیح است.
مشابه سؤال ۲
- ۱۱- گزینه (۱) صحیح است.
مشابه سؤال ۴
- ۱۲- گزینه (۱) صحیح است.
مشابه سؤال ۷. بر خلاف حیوانات که با محرکی بخصوص آوایی بخصوص تولید می‌کنند انسان‌ها می‌توانند واقعه مورد نظر را به شکل‌های مختلف بیان کنند.
- ۱۳- گزینه (۴) صحیح است.
رابطه صورت و معنا در هر زبانی کاملاً قراردادی (arbitrary) است و هیچگونه رابطه منطقی بین صورت و معنا وجود ندارد.
- ۱۴- گزینه (۱) صحیح است.
مشابه سؤال ۱. رابطه بین صورت و معنی در زبان انسانها قراردادی و دلخواهی است.
- ۱۵- گزینه (۲) صحیح است.
بر خلاف زبان انسان‌ها، زبان حیوانات خصوصیت جابجایی (displacement) ندارد.
- ۱۶- گزینه (۳) صحیح است.
مشابه سؤال ۱
- ۱۷- گزینه (۳) صحیح است.
مشابه سؤال ۷. سایر مشخصه‌ها مربوط به زبان انسان امروزی است.
- ۱۸- گزینه (۴) صحیح است.
مشابه سؤال ۱. واحدهای زبانی قابل تفکیک است، صرفاً از طریق صوت منتقل نمی‌شود و از طریق آموزش به نسلی دیگر منتقل می‌شود.
- ۱۹- گزینه (۱) صحیح است.
مشابه سؤال ۱
- ۲۰- گزینه (۱) صحیح است.
طبق خصوصیت تمایز (discreetness) آوای زبان انسان متمایزند و این تمایز باعث تقابل معنایی می‌گردد.
- ۲۱- گزینه (۱) صحیح است.
وجود معادل‌های مختلف برای مفاهیم یکسان نشان می‌دهد رابطه میان واژه و واقعیت‌های جهان خارج قراردادی و دلخواهی است.
- ۲۲- گزینه (۱) صحیح است.
طبق خصوصیت جابه‌جایی انسان می‌تواند از وقایع گذشته، حال و آینده صحبت کند.

- ۲۳- گزینه (۱) صحیح است. تصویر (icon) نشانه‌ای است که در آن دال، مدلول را نمایش می‌دهد و در این رابطه میان صورت و مفهوم شباهتی عینی وجود دارد.
- ۲۴- گزینه (۲) صحیح است. طبق ویژگی انتقال فرهنگی زبان از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به عبارتی، زبان ماهیت وراثتی ندارد یعنی ما زبان را از طریق والدین خود فرامی‌گیریم و در هر محیطی که باشیم به همان زبان مجهز می‌شویم.
- ۲۵- گزینه (۴) صحیح است. دلالت لفظ صندلی بر معنای صندلی نمایانگر نشانه‌ای قراردادی یا وضعی است که در آن رابطه دال و مدلول یک رابطه‌ی قراردادی و دلخواهی است.
- ۲۶- گزینه (۱) صحیح است. طبق خصوصیت خلاقیت زبانی است که سخنان جدید و واژه‌های جدید مداوم خلق می‌شوند و به محرکی خارجی وابسته نیستند.
- ۲۷- گزینه (۳) صحیح است. هر نشانه از دال و مدلول تشکیل می‌شود که رابطه‌ی میان آنها اختیاری است و به همین دلیل هر نشانه بر حسب موقعیت کاربردی‌اش در ارتباط با موقعیت باید در نظر گرفته شود و تفسیر شود.
- ۲۸- گزینه (۴) صحیح است. نشانه‌های تصویری و طبعی ساده‌ترین نوع نشانه‌ها هستند و برخلاف نشانه‌های قراردادی رابطه میان دال و مدلول در آنها ساده است.
- ۲۹- گزینه (۲) صحیح است. طبق ویژگی تجزیه دوگانه، زبان انسان در دو سطح قابل تجزیه است. سطح اول را سطح تکواژی و سطح دوم را سطح واجی می‌نامند.
- ۳۰- گزینه (۲) صحیح است. ویژگی جابه‌جایی زبان به فرد امکان می‌دهد تا درباره‌ی پدیده‌های گذشته و آینده صحبت کند.
- ۳۱- گزینه (۴) صحیح است. رابطه میان صورت و معنی در زبان‌های بشری قراردادی است. تنها صورت استثناهای این موارد نام آواها هستند که میان صورت و معنی آنها رابطه طبیعی وجود دارد.
- ۳۲- گزینه (۳) صحیح است. طبق خصوصیت خلاقیت زبانی سخنان جدید و واژه‌های جدید به طور مداوم خلق می‌شوند.
- ۳۳- گزینه (۳) صحیح است. طبق خصوصیت جابه‌جایی زبانی انسان می‌تواند از وقایع گذشته، حال و آینده صحبت کند.
- ۳۴- گزینه (۴) صحیح است. به کار بردن دود به نشانه اعلام جنگ یا خطر بر حسب نوعی قرارداد به کار می‌رود. "دود" در این حالت نمایه نیست و رابطه‌ی دال و مدلول در آن قراردادی است.

[پرسش‌های زبان اشاره]

- ۱- کدام عبارت در مورد زبان اشاره صادق است؟ (سراسری- ۸۶)
- ۱) در جهان تنها یک زبان اشاره وجود دارد.
 - ۲) زبان اشاره به اندازه زبان گفتار پیچیده نیست.
 - ۳) زبان اشاره مجموعه‌ای از نشانه‌های طبیعی است.
 - ۴) زبان اشاره فاقد ویژگی دوگانگی (duality) است.
- ۲- در جاده‌های بین شهری تابلوهای مدوری وجود دارد که بر روی آنها تصویر قاشق و چنگال و تختخواب ترسیم شده است و مفهوم آن اینست که در فاصله‌ای نزدیک یا دور محلی برای استراحت مسافران و دسترسی آنها به مواد غذایی وجود دارد. این نوع علائم را گویند. (آزاد- ۸۶)
- ۱) نشانه‌های نمادی (symbolic signs)
 - ۲) شاخص‌های تصویری (iconic features)
 - ۳) نشانه‌های نمایه‌ای (indexical signs)
 - ۴) شاخص‌های ماننده ساز (mimetic words)
- ۳- کدام گزینه نادرست است؟ (سراسری- ۸۹)
- ۱) فارسی اشاره‌ای ساختاری نظیر زبان فارسی دارد.
 - ۲) فارسی اشاره‌ای همان زبان اشاره‌ی فارسی است.
 - ۳) زبان اشاره‌ی فارسی ساختاری متفاوت با زبان فارسی دارد.
 - ۴) فارسی اشاره‌ای ساختاری متفاوت با زبان اشاره‌ی فارسی دارد.

[پاسخنامه پرسش‌های زبان اشاره]

- ۱- گزینه (۲) صحیح است.
زبان اشاره، زبان مستقلی است که از علائم دیداری تشکیل شده و فقط به حس باصره متکی است. این زبان نحو و معناشناسی خاص خود را دارد. همان طوری که در زبان انسان جملات در دو سطح قابل تجزیه‌اند، در زبان اشاره نیز این خصوصیت به صورت مخصوص به خود وجود دارد. همچنین زبان اشاره انواع مختلفی در جهان دارد که یکی از آنها زبان اشاره‌ای امریکایی (ASL) است.
- ۲- گزینه (۲) صحیح است.
نشانه‌ی تصویری (iconic) نشانه‌ای است که در آن با دیدن تصویر چیزی پی به خود آن می‌بریم.
- ۳- گزینه (۲) صحیح است.
فارسی اشاره‌ای ساختاری متفاوت با زبان اشاره‌ی فارسی دارد. هر زبان اشاره‌ای زبان مستقلی است که از نمادهای خاص یک زبان به وجود می‌آیند.

[پرسش‌های فصل اول]

- ۱- دقیق‌ترین خط موجود جهان برای نشان دادن آواهای زبان‌ها کدام است؟ (سراسری- ۷۶)
- (۱) ریپاس (۲) عربی (۳) لاتین (۴) IPA
- ۲- برخی از مهمترین مشکلات خط فارسی عبارتند از: (سراسری- ۷۷)
- (۱) داشتن نشانه‌های زائد، داشتن نقطه و دندانه‌های زیاد، نوشته شدن از راست به چپ
 (۲) منطبق نبودن نشانه به آواهای فارسی، داشتن پیچ و خم‌های زیاد، سرهم نوشته شدن برخی از حروف
 (۳) وجود چند نشانه برای یک آوا، وجود یک نشانه برای چند آوا، نبودن نشانه برای برخی آواها
 (۴) وجود نشانه‌های زیر و زبری، فرضی بودن آن، عدم ارتباط تاریخی آن با زبان فارسی
- ۳- رابطه‌ی خط و زبان چگونه است؟ (سراسری- ۷۷)
- (۱) خط شکل کامل و درست گفتار است.
 (۲) خط ابزاری هنری است که جنبه‌ی فرهنگی زبان را نشان می‌دهد.
 (۳) خط مجموعه‌ای از حروف است که کوچکترین واحد زبان به شمار می‌روند.
 (۴) خط دستگاهی است از نشانه‌ها که برای نمایش نوشتاری آواهای زبان به کار می‌رود.
- ۴- یکی از کاربردهای نوشتار آنست که یک واژه به طور مطلق در ارتباط مستقیم با جسمی در جهان خارج به کار می‌رود. در این حالت از واژه‌ی استفاده می‌کنند. (سراسری- ۸۰)
- (۱) grapheme (۲) pictogram (۳) logogram (۴) ideogram
- ۵- در زبان‌های طبیعی‌ای که خط دارند (آزاد- ۸۲)
- (۱) گفتار ثابت می‌ماند و نوشتار بتدریج تغییر می‌کند.
 (۲) نوشتار ثابت می‌ماند و گفتار بتدریج تغییر می‌کند.
 (۳) گفتار و نوشتار بتدریج تغییر می‌کنند ولی گفتار به مراتب سریع‌تر تغییر می‌کند.
 (۴) گفتار و نوشتار بدون تغییر ثابت باقی می‌مانند.
- ۶- در چین گونه‌های گفتاری مختلفی وجود دارد، ولی همه‌ی چینی‌ها از خطی یکسان بهره می‌گیرند که عامل اتحاد آنها و وحدت کشورشان است. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت خط چینی اساساً خطی است. (سراسری- ۸۳)
- (۱) هجانگار (۲) الفبایی (۳) اندیشه‌نگار (۴) واژه‌نگار
- ۷- کدام نوع از خطوط زیر دارای ویژگی تناظر (isomorphism) می‌باشند؟ (سراسری- ۸۳)
- (۱) هجانگار (۲) الفبایی (۳) اندیشه‌نگار (۴) آوانگار

- ۸- خط سیریلی برای نگارش کدام زبان به کار می‌رود؟ (آزاد- ۸۳)
- (۱) روسی (۲) نابیانیان (۳) عربی (۴) ارمنی
- ۹- نظام نوشتاری زبان فارسی هجایی بوده است. (سراسری- ۸۴)
- (۱) باستان (۲) قدیم (۳) دری (۴) میانه
- ۱۰- خط عربی یا فارسی جزء کدام خط‌ها به شمار می‌رود. (سراسری- ۸۵)
- (۱) خط الفبایی (۲) خط هجایی
(۳) خط واژه‌نگار (۴) خط الفبایی - خط هجایی
- ۱۱- در نظام هر نماد نوشتاری نماینده‌ی یک صداست. (سراسری- ۸۵)
- (۱) الفبایی (alphabetic writing)
(۲) خط رمزی (rebus writing)
(۳) خط میخی (Cuneiform writing)
(۴) خط هجایی (syllabic writing)
- ۱۲- گزینه صحیح در خصوص رابطه‌ی "زبان نوشتار" و "زبان گفتار" کدام است؟ (سراسری- ۸۶)
- (۱) اولی دقیق‌تر از دومی است.
(۲) اولی صحیح‌تر از دومی است.
(۳) دومی قدیمی‌تر از اولی است.
(۴) دومی صحیح‌تر از اولی است.
- ۱۳- یکی از ویژگی‌های خط آنست که سخن‌گویان دو گویش متفاوت یک زبان که در درک گفتار یکدیگر با دشواری زیادی روبرو هستند می‌توانند متون نوشته‌ی یکسانی را بخوانند و بفهمند. (سراسری- ۸۶)
- (۱) اندیشه‌نگار (۲) تصویرنگار (۳) هجانگار (۴) واژه‌نگار
- ۱۴- نقل شده است که نخستین خط نوشته به گویشوران زبان سومری مربوط می‌شود که حدود ۵۰۰۰ سال پیش در منطقه عراق کنونی می‌زیسته‌اند. خط سومری متشکل از نشانه‌هایی بوده است که هر کدام به یک تکواژ و یا یک واژه بسیط مربوط می‌شده است. این نوع نوشتار را می‌خوانند. (آزاد- ۸۶)
- (۱) تصویرنگار (iconic)
(۲) مفهوم‌نگاری (logographic)
(۳) واژ- واجی (morphophonemic)
(۴) تصویرنگاری (pictographic)

- ۱۵- نظام خطی واژه‌نگار که امروزه کاربرد دارد، است که نخستین آثار آن به حدود ۳۲۰۰ سال پیش برمی‌گردد. (سراسری- ۸۷)
- (۱) ژاپنی (۲) چینی (۳) سومری (۴) خط ریاس
- ۱۶- خط به منظور نوشتن نشانه‌های آوایی زبان اختراع شده است. بنابراین نشانه‌های خطی (سراسری- ۸۷)
- (۱) مبنای بررسی‌های زبان‌شناسی قرار می‌گیرند.
 (۲) در منعکس نمودن نظام‌های زبانی دقیق‌تر از نشانه‌های آوایی هستند.
 (۳) و نشانه‌های آوایی از نظر نوع رابطه‌ای که با زبان دارند، یکی هستند.
 (۴) به طور غیرمستقیم و از طریق نشانه‌های آوایی با زبان مرتبط می‌شوند.
- ۱۷- نمونه‌ی بارزی از خط ، خطی است که سومری‌های ساکن جنوب عراق امروزی بین ۵ تا ۶ هزار سال پیش از آن استفاده می‌کردند و از آن به عنوان خط یاد می‌کنند. (سراسری- ۸۷)
- (۱) اندیشه‌نگار- هجایی (۲) انگاره‌نگار- ریاس
 (۳) واژه‌نگار- میخی (۴) تصویرنگار- هیروگلیفی
- ۱۸- کدام گزینه در خصوص نویسه‌های "ء" و "ع" صحیح است؟ (سراسری- ۸۸)
- (۱) در بافت‌های آوایی متفاوت ظاهر می‌شوند.
 (۲) نشانه‌ی یک واج واحد در زبان فارسی هستند.
 (۳) نشانه دو واج مجزا در زبان فارسی هستند.
 (۴) نشانه هیچ واجی در زبان فارسی نیستند.

[پاسخنامه پرسش‌های فصل اول]

- ۱- گزینه (۴) صحیح است.
الفبای آوانگار بین‌المللی (IPA) توسط انجمن بین‌المللی آواشناسی در سال ۱۸۶۶ توسط گروهی از آواشناسان برای پیشرفت در مطالعات آواشناسی به وجود آمد. این خط برای نشان دادن آواها، دقیق‌ترین خط در جهان است. زیرا برای هر آوا یک نشانه خطی را در نظر گرفته است.
- ۲- گزینه (۳) صحیح است.
نارسایی‌های خط فارسی عبارتند از: (۱) وجود چند نشانه برای یک آوا (مانند /s/ -س -ث -ص) (۲) وجود یک نشانه برای چند آوا (مانند /v/ برای آواهای /u/، /o/، /v/ و /ow/) (۳) نبودن نشانه برای برخی آواها (مانند /o/، /e/ و /a/) (۴) نبودن قواعد خاصی برای ترکیب نویسه‌ها (مانند ع، ج و ع) (۵) وجود نقطه زیاد در این خط (۶) وجود سبک‌های نوشتاری بسیار در این خط (۷) وجود نویسه‌ای که خوانده نمی‌شود (مانند واو معدوله در کلمه خواهش)
- ۳- گزینه (۴) صحیح است.
خط دستگامی است که نظام‌های آوایی زبان را منعکس می‌کند و در واقع نشانه مادی و نوشتاری نظام ذهنی زبان است.
- ۴- گزینه (۲) صحیح است.
خط تصویرنگار (pictogram)، نوعی نوشتار است که در آن یک واژه به طور ثابت در ارتباط مستقیم با جسمی در جهان خارج به کار رود. در تمام نقاط جهان، خط تصویرنگار، از تصویری مشابه برای مفهومی یکسان استفاده می‌کند.
- ۵- گزینه (۳) صحیح است.
تغییر در زبان امری مسلم است ولی گفتار نسبت به صورت نوشتاری زبان به مراتب سریع‌تر تغییر می‌کند.
- ۶- گزینه (۴) صحیح است.
زمانی که نمادی در یک زبان بر واژه‌ای خاص در آن زبان دلالت کند، آن خط را واژه‌نگار (logogram) می‌گویند. در این زبان رابطه میان نشانه و شیء کاملاً انتزاعی است.
- ۷- گزینه (۴) صحیح است.
خطوط آوانگار با گفتار متناظرند.
- ۸- گزینه (۱) صحیح است.
خط سیریلی برای نگارش خط روسی به کار می‌رود که توسط سیریل مقدس ابداع شد و برگرفته از خط یونانی بود.
- ۹- گزینه (۱) صحیح است.
خط نگارش کتیبه‌های باستان، خط میخی (cuneiform) بوده است. این خط برای یک صامت و یک مصوت تنها یک علامت در نظر می‌گرفته بنابراین خطی هجانگار محسوب می‌شود.

- ۱۰- گزینه (۴) صحیح است.
خط فارسی خطی الفبایی است ولی از آن جایی که خط فارسی دقیقاً برخی آواهای زبان فارسی را منعکس نمی‌کند به عنوان خطی هجانگار نیز در نظر گرفته می‌شود.
- ۱۱- گزینه (۱) صحیح است.
خط الفبایی خطی است که هر علامت یا حرف آن نماینده یک آوا باشد.
- ۱۲- گزینه (۳) صحیح است.
زبان گفتار قدیمی‌تر از زبان نوشتار است. زیرا پیش از اختراع هر خطی افراد بشر از نشانه‌های آوایی برای تبادل افکار و احساسات خود بهره می‌بردند، در حالی که تاریخچه زبان نوشتار حاکی از آن است که این پدیده تقریباً طرز جدیدی برای انتقال مفاهیم کاربران زبان بوده است.
- ۱۳- گزینه (۴) صحیح است.
خطوطی نظیر خط چینی از یک نماد برای یک واژه خاص استفاده می‌کنند. این نوع خط را خط واژه نگار (logogram) می‌نامند.
- ۱۴- گزینه (۲) صحیح است.
خط میخی سومری مانند خط چینی امروز از جمله خطوط واژه‌نگار (logogram) بوده است.
- ۱۵- گزینه (۲) صحیح است.
نظام خطی چینی واژه‌نگار است و هر نویسه بر یک واژه دلالت می‌کند.
- ۱۶- گزینه (۴) صحیح است.
خط برای ثبت نشانه‌های آوایی زبان اختراع شده و افراد برای این که بتوانند نوشته‌های خود را به صورت مکتوب درآورند از نظام نوشتاری استفاده کردند.
- ۱۷- گزینه (۳) صحیح است.
سومری‌ها حدود ۶ هزار سال قبل از خط واژه‌نگار استفاده می‌کردند، رابطه میان دال و مدلول در این زبان قراردادی بود. و چون نویسه‌های آنها به صورت میخ بود به خط آنها خط میخی (cuneiform) می‌گویند.
- ۱۸- گزینه (۲) صحیح است.
"همزه" و "عین" در فارسی هر دو با واج /?/ نمایش داده می‌شوند و این دو بر خلاف زبان عربی اگر به جای هم به کار برده شوند تقابل معنایی ایجاد نمی‌کنند.

[سؤال‌های سراسری سال ۹۲]

- ۱- در جمله‌ی نمونه‌ی «دشمنان از ما شکست خوردند»، «از ما» کدام نقش دستوری را داراست؟
 (۱) متمم و نقش معنایی «عامل» (۲) متمم و نقش معنایی «مقصد»
 (۳) متمم و نقش معنایی «مقایسه» (۴) متمم و نقش معنایی «محدودیت»
- ۲- در جمله‌ی نمونه‌ی «مردم رئیس‌جمهور را نماینده‌ی اجرایی خود می‌دانند»، «نماینده‌ی اجرایی خود» کدام رابطه‌ی دستوری را داراست؟
 (۱) بدل (۲) مسند (۳) متمم فعل (۴) متمم مسندی مفعول
- ۳- تکواژ «سوز» در واژه‌ی فعل با وند ظاهر می‌شود.
 (۱) «-ش» (۲) شناسه (۳) «-ند» (۴) «صفر»
- ۴- در جمله‌ی نمونه‌ی «پرندگان سبزه و درخت دوست دارند»، واژه‌ی «پرندگان» با صورت زبانی «سبزه و درخت» چه رابطه‌ی دستوری دارد؟
 (۱) نهاد و قید (۲) نهاد و مسند (۳) نهاد و مفعول (۴) قید و مفعول
- ۵- در جمله نمونه‌ی «دوستم باید بیرون از خانه باشد، چون چراغ اتاقش خاموش است»، «باید» کدام معنی دستوری را داراست؟
 (۱) الزام (۲) احتمال (۳) امکان (۴) استنباط
- ۶- در جمله‌ی نمونه‌ی «من کتاب را از دوستم گرفتم»، «از دوستم» کدام رابطه‌ی دستوری را داراست؟
 (۱) متمم منشأ فعل (۲) متمم هدف فعل (۳) متمم مقایسه (۴) قید محدودیت
- ۷- کدام نمونه مصدر جعلی نیست؟
 (۱) بلعیدن (۲) جنگیدن (۳) رهیدن (۴) طلبیدن
- ۸- کدام ترکیب، فعل مرکب به شمار می‌رود؟
 (۱) تند رفتن (۲) غذا خوردن (۳) گردش کردن (۴) اتومبیل راندن
- ۹- در کدام بیت مصدر مرخم به کار رفته است؟
 (۱) چو هیچ چیز نشد حاصلت چه می‌پرسی
 (۲) گفت عالم به گوش جان بشنو
 (۳) ای چرخ دلم همیشه غمناک کنی
 (۴) لثیم اگر به شتر بخشدن عطا مستان
 که روزگار فلان در چه می‌گذرد
 ور نماند به گفتنش کردار
 پیراهن خرمی من چاک کنی
 که این ز عادت اهل کردم برون باشد

۱۰- فعل «شدن» در کدام نمونه ربطی نیست؟

- (۱) شد غلامی که آب جوی آرد آب جوی آمد و غلام ببرد
 (۲) برو کسب کن تا که دانا شوی چو دانا شدی زود والا شوی
 (۳) ترا کی میسر شود این مقام که با دوستانت خلاف است و جنگ
 (۴) مشو تا توانی ز رحمت بری که رحمت برنندت چو رحمت بری

۱۱- در کدام بیت، کلمه‌ی «چه» قید محسوب می‌شود؟

- (۱) دست کوتاه باید از دنیا آستین چه دراز و چه کوتاه
 (۲) چه مردن دگر جا چه در شهر خویش سوی آن جهان ره یکی نیست بیش
 (۳) کافران از بت بیجان چه تمتع دارید باری آن بپرستید که جانی دارد
 (۴) چه خوش باشد که بعد از انتظاری به امیدى رسد امیدواری

۱۲- در کدام جمله، واژه «که» به عنوان حرف ربط به معنای «اگر» به کار رفته است؟

- (۱) بنده‌ی گنهکار چه کند که توبه نکند.
 (۲) به سختی مردن به که بار منت دونان بردن.
 (۳) درین سخن بودیم که دو هندو از پس گرسنگی سر بر آوردند.
 (۴) ای فرزند راستگو باش که راستی مایه‌ی رستگاری است.

۱۳- نقش «همه» در بیت «همه هر چه کردم تو بر هم زدی چه قوت کند با خدایی خود؟» کدام است؟

- (۱) مسند (۲) مسندالیه (۳) تأکید (۴) مفعول

۱۴- نقش «جهد» در بیت «خدایا به غفلت شکستیم عهد چه زور آورد با قضا دست جهد» کدام است؟

- (۱) مفعول بی‌واسطه (۲) مفعول باواسطه (۳) مسندالیه (۴) مضاف‌الیه

۱۵- نقش «چند» در بیت «ور از جهل غایب شدم روز چند کنون کامدم در برویم میند» کدام است؟

- (۱) قید (۲) صفت (۳) تأکید (۴) مضاف‌الیه

۱۶- نقش «که» در بیت «که با نفس و شیطان بر آید بزور مضاف پلنگان نباید ز مور» کدام است؟

- (۱) استفهام (۲) حرف ربط (۳) موصول (۴) شرط

۱۷- نوع صفت «سرکش» در بیت «نمی‌تازد ان نفس سرکش چنان که عقلش تواند گرفتن عنان» کدام است؟

- (۱) نسبی (۲) مشبّهه (۳) مفعولی (۴) فاعلی

- ۱۸- کدام ترکیب، ترکیب وصفی مقلوب است؟
 (۱) جفا پیشه (۲) مشک بوی (۳) قدماء ملوک (۴) قبای دراز
- ۱۹- در کدام ترکیب، مشبه، به مشبّه به اضافه شده است؟
 (۱) دیده‌ی دهر (۲) تیر مژگان (۳) قد سرو (۴) دست روزگار
- ۲۰- در کدام بیت، ضمیر بر مرجع خود مقدم است؟
 (۱) ملک طغرلیک آن خورشید همت به هر کس زو رسیده عزّ و همت
 (۲) پادشاه وحوش از آن باشد که بخود کار خود کند ضیغم
 (۳) شهنشاهی و نامش جاودان باد تنش آسوده و دل شادمان باد
 (۴) کجا رزمش بود پیروز گر باد کجا بزمش بود با جاه و فر باد
- ۲۱- اگر آسمان ابری القا کند که «امشب باران می‌آید» و در همان حال کسی بگوید که «امشب باران می‌آید» تفاوت میان این دو پیام چیست؟
 (۱) اولی اطلاعی است و دومی ارتباطی.
 (۲) اولی نشانه تصویری است و دومی نشانه وضعی.
 (۳) تفاوتی میان آن‌ها نیست چون در هر دو اطلاعی که داده می‌شود این است که امشب باران می‌آید.
 (۴) تفاوتی میان آن‌ها نیست چون ممکن است پیش‌بینی در هر دو نادرست باشد و امشب باران نیاید.
- ۲۲- رابطه‌ی بین سرخ شدن و عصبانیت چه دلالتی است؟
 (۱) طبیعی و ارتباطی (۲) عقلی و اطلاعی (۳) وضعی و اطلاعی (۴) تصویری و ارتباطی
- ۲۳- رابطه عناصر زبانی در محور جانشینی
 (۱) موجب می‌شود ارتباط زبانی به تکرار تعدادی از جمله‌های پیش ساخته محدود شود.
 (۲) یکی از راه‌های مقابله زبان با محدودیت یک بعدی (جریان بر خط مستقیم) است.
 (۳) یکی از راه‌های نشان دادن تفاوت میان زبان و دیگر نظام‌های نشانه‌ای مانند علائم راهنمایی و رانندگی است.
 (۴) باعث می‌شود که رفع نیازهای ارتباطی موجود در جوامع انسانی در موقعیت‌های ناآشنا با مشکل مواجه شود.
- ۲۴- در کدام روش هنگام بازسازی زبان فرضی از داده‌های یک زبان واحد درباره‌ی تغییرات واجی استفاده می‌شود؟
 (۱) حکم اکثریت (۲) واژه‌های هم‌ریشه
 (۳) بازسازی درونی (۴) توجه‌پذیری آوایی

- ۲۵- زنبور عسل با کاهش یافتن میزان مواد غذایی در منبع غذا، رقص خود را با نشاط کمتری انجام می‌دهد. این رقص زنبور چه نشانه‌ای است؟
 (۱) اجتماعی (۲) قراردادی (۳) تصویری (۴) طبیعی
- ۲۶- نخستین الفبا توسط باستان اختراع شد.
 (۱) مصری‌های (۲) چینی‌های (۳) فنیقی‌های (۴) سومری‌های
- ۲۷- خطاها اطلاعاتی درباره نوعی نظام زبانی در اختیار ما می‌گذارند که یادگیرندگان زبان دوم در دوره‌ای خاص آن را فرا می‌گیرند. چنین نظام زبانی را گویند.
 (۱) دستور جهانی Universal grammar (۲) زبان بینابین Inter language
 (۳) زبان میانجی Lingua franca (۴) توانش زبانی Competence
- ۲۸- براساس ادعا می‌شود که اشتباهات زبان‌آموز در مواردی رخ می‌دهد که دو زبان تفاوت دارند.
 (۱) تحلیل مقابله‌ای (۲) تحلیل خطاها (۳) استدلال شناختی (۴) استدلال زبان‌شناختی
- ۲۹- کدام یک در رشد واجی کودکان، فرآیند «جاننشین‌سازی» محسوب می‌شود؟
 (۱) [tap] → stop (۲) [big] → pig (۳) [ɛk] → egg (۴) [tɪŋ] → sin g
- ۳۰- رقص دایره‌ای زنبور عسل برای نشان دادن فاصله منبع غذایی چه نشانه‌ای است؟
 (۱) قراردادی (۲) عقلی (۳) تصویری (۴) طبیعی
- ۳۱- در کدام زبان پریشی فرد کلمات را به طور صحیح در کنار هم قرار می‌دهد ولی قادر به تفسیر جملات نیست؟
 (۱) خواندن پریشی (۲) زبان‌پریشی بروکا (۳) زبان‌پریشی ورنیکه (۴) زبان‌پریشی هدایتی
- ۳۲- واژه‌سازی مربوط به کدام ناحیه از مغز می‌شود؟
 (۱) ورنیکه (۲) دسته‌ی کمانی (۳) شکنج زاویه‌ای (۴) بروکا
- ۳۳- ادراک و تولید کدام یک به نیمکره‌ی راست مغز مربوط است؟
 (۱) تکواژهای دستوری (۲) تکواژهای قاموسی
 (۳) مفهوم کلی جملات (۴) لحن و آهنگ سخن
- ۳۴- کودک در سال‌های آغازین زندگی زبان بومی خود را از راه فرا می‌گیرد.
 (۱) حاضر شدن در مهد کودک و کودکانستان
 (۲) تقلید از گفتار پدر و مادر و تکرار و تمرین
 (۳) آموزش زبان توسط پدر و مادر و افراد محیط
 (۴) قرار گرفتن در معرض زبان و گفتار پدر و مادر و افراد محیط

- ۳۵- کدام یک، از معایب دستورهای سنتی محسوب می‌شود؟
 (۱) نادیده گرفتن تغییرات زبانی
 (۲) برتری دادن گفتار به نوشتار
 (۳) توصیف به جای تجویز
 (۴) تفکیک صورت و معنا
- ۳۶- در زبان فارسی، رابطه‌ی دو صدای q (ق) و لا (غ) نسبت به یکدیگر کدام است؟
 (۱) دو واج
 (۲) دو نیم واکه
 (۳) واجگونه‌های آزاد
 (۴) واجگونه‌هایی با رابطه‌ی توزیع تکمیلی
- ۳۷- با توجه به واژه‌های «پیروز» و «فیروز» در زبان فارسی آیا تفاوت [p] و [f] در زبان فارسی معتبر است؟
 (۱) بلی، زیرا تمایز معنایی ایجاد می‌کنند.
 (۲) خیر، زیرا در تکواژهای دیگر تمایز معنایی ایجاد می‌کنند.
 (۳) خیر، زیرا «پیروز» و «فیروز» تکواژ گونه‌اند و تمایز معنایی ندارند.
 (۴) بلی، زیرا در «پیروز» و «فیروز» تمایز معنایی ایجاد می‌کنند.
- ۳۸- /ow/ در واژه «نو» را نمی‌توان یک واج واحد به حساب آورد، زیرا
 (۱) در زبان فارسی واکه مرکب محسوب می‌شود.
 (۲) در تقابل با دو واج مختلف قرار می‌گیرد.
 (۳) هرگز در تقابل با یک واج واحد قرار نمی‌گیرد.
 (۴) در ترکیب بیش از واکه به دو واج /o/ و /v/ در می‌آید.
- ۳۹- آیا واژه لوستر /lustr/ فرنگی را در فارسی می‌توانیم /luster/ تلفظ کنیم؟
 (۱) خیر، زیرا در مورد واژه‌های بیگانه حتماً باید تلفظ اصلی آن‌ها را رعایت کرد.
 (۲) بلی، اما برای غنای زبان فارسی باید سعی کنیم سه همخوان پایانی قابل تلفظ شود.
 (۳) بلی، زیرا تلفظ لوستر با سه همخوان پایانی برخلاف الگوی هجای فارسی است.
 (۴) خیر، اما برای غنای زبان فارسی باید سعی کنیم الگوی هجای سه همخوان پایانی را به الگوی هجای فارسی بیافزاییم.
- ۴۰- تفاوت دو تکواژ «تلخ» و «طلق» در واج‌شناسی فارسی کدام است؟
 (۱) در شیوه‌ی تولید واج پایانی آن‌ها
 (۲) در محل تولید واج پایانی آن‌ها
 (۳) در شیوه‌ی تولید واج‌های آغازی و پایانی آن‌ها
 (۴) در محل تولید واج‌های آغازی و پایانی آن‌ها

- ۴۱- کدام مورد را از نقش‌های حنجره نمی‌توان دانست؟
 (۱) تولید واک
 (۲) تنظیم تنفس
 (۳) تأمین هوای لازم برای تولید صوت
 (۴) ممانعت از خروج هوا هنگام برداشتن اجسام سنگین
- ۴۲- کدام تولید دومین مختص واکه‌هاست؟
 (۱) نرم‌کامی شدگی (۲) خیشومی‌شدگی (۳) حلقومی‌شدگی (۴) کامی‌شدگی
- ۴۳- تکیه از نظر تولیدی از کدام مختصه حاصل نمی‌شود؟
 (۱) تغییر در فشار هوا (۲) تغییر در جایگاه درنگ
 (۳) اختلاف در درجه زیر و بمی (۴) تفاوت در کشش واکه‌ای
- ۴۴- کدام گزینه فقط در بردارنده‌ی واکه‌های پسین است؟
 (۱) جلو (۲) ورود (۳) فوری (۴) بی‌رنگ
- ۴۵- همخوان‌های [d] و [t] در واژه‌های دار و تار در توزیع هستند.
 (۱) آزاد (۲) تکمیلی (۳) تقابلی (۴) متوازن
- ۴۶- هنگامی که دو آوا در توزیع تکمیلی باشند، آن‌ها را می‌نامیم.
 (۱) گونه آزاد (۲) واج‌های مجزا (۳) واج‌گونه‌های دو واج (۴) واج‌گونه‌های یک واج
- ۴۷- کدام نمونه تکواژ گونه‌های یک تکواژ واحد محسوب می‌شوند؟
 (۱) [be] و [bo] در «ببین» و «بخور» (۲) [be] و [bi] در «بسزا» و «بی‌کار»
 (۳) [be] و [bo] در «بدون» و «برون» (۴) [be] و [ba] در «بسان» و «بادب»
- ۴۸- تقابل دو واج /m/ و /n/ در کدام واژه خنثی می‌شود؟
 (۱) نام (۲) پنج (۳) مانی (۴) پنبه
- ۴۹- کدام نقش را نمی‌توان از نقش‌های تکیه در فارسی به حساب آورد؟
 (۱) ارتباطی (۲) تقابلی (۳) تباینی (۴) عاطفی
- ۵۰- صدای زنان نسبت به مردان به طور کلی زیرتر است. این مسئله به کدام ویژگی صوتی مربوط است؟
 (۱) کشش (۲) نواخت (۳) بلندی صوت (۴) ارتفاع صوت
- ۵۱- بین «رو» در «بروم» و «رف» در «رفتم» کدام رابطه برقرار است؟
 (۱) واجی (۲) تکواژی (۳) تکواژگونگی (۴) واجگونگی

- ۵۲- کدام واژه از پنج تکواژ تشکیل شده است؟
 (۱) می‌خرامیدم (۲) می‌دوانیدم (۳) می‌شناختم (۴) می‌نشستم
- ۵۳- در صورت زبانی «دانشجوییم»، «-ییم» چگونه عنصری است؟
 (۱) وند صرفی (۲) واژه بست (۳) تکواژ تهی (۴) وند اشتقاقی
- ۵۴- واژه‌ی «جایگاه» به لحاظ ساختی چه واژه‌ای است؟
 (۱) ساده (۲) مشتق (۳) مرکب (۴) مقید
- ۵۵- کدام یک مصداق سرواژه‌سازی است؟
 (۱) ره (۲) ص (۳) رک (۴) ناجا
- ۵۶- عبارت انگلیسی automatic telling machine در فارسی به «خودپرداز» یا «عابر بانک» برگردانده شده است. این برگردان قرضی نام دارد.
 (۱) آمیزش (۲) ترجمه‌ی (۳) تعبیر (۴) تغییر
- ۵۷- واحدی ساخت‌واژی که فاقد هر گونه وند تصریفی و اشتقاقی باشد کدام است؟
 (۱) ریشه (۲) واژه (۳) تکواژ (۴) ستاک غیربسیط
- ۵۸- کدام تعریف درباره‌ی جمله صدق می‌کند؟
 (۱) ساختی که جزئی از ساخت بزرگتری باشد.
 (۲) کلامی که هدف و مقصود واحدی را بیان کند.
 (۳) کلامی که دارای معنای کاملی باشد که سکوت بر آن جایز باشد.
 (۴) کلامی که عناصر آن از لحاظ آهنگ، دستور و معنا خودکفا باشد.
- ۵۹- واژه بست تکواژهای هستند.
 (۱) دستوری فاقد تکیه (۲) قاموسی فاقد تکیه
 (۳) قاموسی تکیه بر (۴) دستوری تکیه بر
- ۶۰- تکواژهای دستوری به گروه تعلق دارند و بسامدشان در زبان می‌باشد.
 (۱) محدود - بالا (۲) محدود - پایین (۳) نامحدود - بالا (۴) نامحدود - پایین
- ۶۱- معنای کدام جمله به وسیله‌ی صدق تحلیلی مشخص می‌شود؟
 (۱) پسر پارسا بیمار است. (۲) پسر پارسا انسان است.
 (۳) اگر پسر پارسا در خانه باشد، بیمار است. (۴) پسر پارسا یا بیمار است یا بیمار نیست.
- ۶۲- احوالپرسی و سخن گفتن از آب و هوا برای آغاز سخن ناظر به کدام معناست؟
 (۱) احساسی (۲) اجتماعی (۳) توصیفی (۴) منطقی

- ۶۳- کدام اصطلاح وابسته به موقعیت (یا بافت) است؟
 (۱) جمله (۲) گروه (۳) گزاره (۴) پاره گفتار
- ۶۴- «معنی» در جمله «معنی سکوتش را نمی‌فهمم» چه نوع معنایی را القاء می‌کند؟
 (۱) اجتماعی (۲) گزاره‌ای (۳) کاربردی (۴) تحت‌اللفظی
- ۶۵- کاربرد «فنجان» در جمله‌ی «یک فنجان می‌خورم» کدام است؟
 (۱) استعاره (۲) مجاز (۳) چندمعنایی (۴) شمول معنایی
- ۶۶- کدام جمله کنش گفتاری غیرمستقیم محسوب می‌شود؟
 (۱) در را باز کن!
 (۲) در را باز کردی؟
 (۳) نمی‌شود در را باز کرد.
 (۴) می‌شود در را باز کنی؟
- ۶۷- در جمله‌ی «رضا در کلاس از خستگی خوابش برد»، کدام واژه نقش معنایی منبع را دارد؟
 (۱) رضا (۲) کلاس (۳) خستگی (۴) خواب
- ۶۸- کودک واژه «سگ» را طوری به کار می‌برد که شامل اسب، گاو و دیگر حیوانات چهارپا می‌شود.
 به این کار گویند.
 (۱) تحدید افراطی (۲) کودک - زبانی (۳) بسط افراطی (۴) تغییر معنایی
- ۶۹- گونه‌ای زبانی که با توجه به ویژگی‌های گفتمانی کلام با متن تعریف می‌شود مانند گونه اداری، علمی، درسی و غیره کدام است؟
 (۱) سیاق (۲) سبک (۳) رسانه (۴) نوع
- ۷۰- کدام عامل در به وجود آمدن لهجه‌های یک زبان دخیل است؟
 (۱) تغییر تدریجی در کاربرد اجتماعی زبان
 (۲) جدایی ناحیه‌ی جغرافیایی و تغییر عمده‌ی زبان
 (۳) دوری ناحیه‌ی جغرافیایی و تغییرات دستوری زبان
 (۴) جدایی ناحیه‌ی جغرافیایی و تغییر جزئی و تدریجی زبان

[پاسخ تست‌های سراسری سال ۹۲]

- ۱- گزینه «۱» صحیح است.
در این تست تنها مشخص کردن نقش معنایی ضرورت دارد. طبق نقش‌های معنایی تتا (theta roles)، «دشمنان» در اینجا پذیرنده‌ی رخداده فعل یعنی «شکست» بوده‌اند و «ما» آغازگر دارای اختیار است و با نقش فاعل یا عامل مطلق رخداده فعل را انجام داده است.
- ۲- گزینه «۴» صحیح است.
در جمله‌ی نمونه، «رئیس‌جمهور» مفعول جمله تلقی می‌شود و گروه اسمی «نماینده‌ی اجرایی خود» نقش تمییز یا رابطه‌ای دستوری مکمل یا همان متمم مسندی مفعول را برعهده دارد.
- ۳- گزینه «۲» صحیح است.
تکواژ «سوز» در حالت فعلی همراه شناسه است. زیرا چنانچه می‌دانیم تمامی افعال فارسی شناسه دارند. با وجود این گاهی شناسه دیده نمی‌شود. در این موارد جای شناسه حفظ می‌شود و برای حفظ جای آن از تکواژ صفر استفاده می‌کنیم.
- ۴- گزینه «۳» صحیح است.
در جمله‌ی نمونه «پرنندگان» نهاد و مابقی جمله گزاره است. «سبزه و درخت» نیز نقش دستوری مفعولی دارند. به عبارتی می‌توان گفت: «پرنندگان چه چیزی را دوست دارند؟ سبزه و درخت را»
- ۵- گزینه «۴» صحیح است.
در جمله‌ی مثال، اگر فقط بندل اول ذکر شده بود یعنی «دوستم باید بیرون از خانه باشد» آنگاه احتمال و تردید وقوع فعل را از سوی گوینده نشان می‌داد ولی با آوردن علت پس از آن، «چون چراغ اتاقش خاموش است» گوینده احتمالی را فرض کرده و سپس با آوردن علت به استنباطی رسیده است.
- ۶- گزینه «۱» صحیح است.
در جمله‌ی «من کتاب را از دوستم گرفتم»، «من»: فاعل، کتاب: مفعول، از: حرف اضافه و «دوستم» متمم فعل است.
- ۷- گزینه «۳» صحیح است.
هرگاه از کلمه‌ای مثل اسم، فعل بسازیم مصدر آن را جعلی می‌گویند. مانند: چربیدن، بلعیدن یا جنگیدن.
- ۸- گزینه «۳» صحیح است.
فعل مرکب در زبان فارسی از طریق ترکیب (combination) یا انضمام (incorporation) ساخته می‌شود. در فرایند ترکیب، صفت یا فعل یا اسمی به فعل افزوده می‌شود و روی هم رفته در مجموعه معنای واحدی را می‌سازند مانند: «گردش کردن» یا «زمین خوردن» ولی در انضمام

سازه‌ای از جایگاه اصلی خود حرکت می‌کند و با فعل ترکیب می‌شود مثلاً در جمله‌ی «کودک غذا را خورد»، «غذا» نقش مفعولی دارد ولی می‌تواند از جایگاه خود حرکت کند و «غذا خوردن» را بسازد. در این نمونه تست‌ها، فعل مرکب ترکیبی ارجحیت دارد بر فعل مرکب انضمامی. زیرا در این تست، در گزینه‌های ۲ و ۴، «غذا» و «اتومبیل» را می‌توان نقش دیگری در جمله برای آنها متصور شد. ولی برای گزینه‌ی ۳، نمی‌توان جزئی را به عنوان سازه‌ای منفک در نظر گرفت. در گزینه‌ی ۱، نیز «تند» قید تلقی می‌شود.

۹- گزینه «۲» صحیح است.

مصدر مرخم زمانی داریم که بن ماضی فعل در معنی مصدری یا اسم مصدری به کار رود و نون مصدری در این صورت دیده نمی‌شود. در بیت گزینه ۲، مصراع اول، «گفتِ عالم» کسره‌ی اضافه میان گفت و عالم آورده شده و تنها دو اسم را می‌توان از طریق کسره اضافه به هم متصل کرد. بنابراین، «گفت» از مصدر «گفتن» بوده ولی نون مصدری آن حذف شده است.

۱۰- گزینه «۱» صحیح است.

در این بیت «شد» به معنی «رفت» آورده شده و فعل اصلی است.

۱۱- گزینه «۴» صحیح است.

اگر پس از «چه» اسم آورده شود، «چه» صفت محسوب می‌شود در غیر این صورت «چه»، قید است. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به ترتیب اسم «آستین»، مصدر «مردن» و اسم «تمتع» آورده شده است. در گزینه‌ی ۴، اسمی پس از «چه» به کار نمی‌رود.

۱۲- گزینه «۱» صحیح است.

«که» در جمله‌ی ۱ به صورت «بنده‌ی گنهکار چه کند اگر توبه نکند» به کار رفته و حرف شرط است. در گزینه‌ی ۲، که حرف اضافه است. در گزینه‌های ۳ و ۴ نیز که حرف ربط است.

۱۳- گزینه «۳» صحیح است.

در بیت مذکور «همه» برای تأکید بر روی عملی که فاعل انجام داده آورده شده است.

۱۴- گزینه «۴» صحیح است.

«دست جهد»، «دست» مضاف و «جهد» مضاف‌الیه است.

۱۵- گزینه «۲» صحیح است.

«روز چند» را می‌توان به صورت «چند روز» در نظر گرفت. و در این صورت «چند» صفت پیشین محسوب می‌شود.

۱۶- گزینه «۱» صحیح است.

«که» در بیت مذکور پرسش‌واژه است و برای کسب اطلاعات آورده شده است.

۱۷- گزینه «۴» صحیح است.

«سرکش» معنی فاعلیت دارد و بر انجام عملی دلالت می‌کند به همین دلیل طبق تعریف، از نوع صفت فاعلی است.

- ۱۸- گزینه «۳» صحیح است.
ترکیب وصفی مقلوب، به ترکیبی وصفی اطلاق می‌شود که جای موصوف و صفت را می‌توان جابه‌جا کرد مانند «شیرین پلو» یا «سفیدبخت». در این تست «قدماء ملوک» منظور همان «ملوک قدماء» است. سایر گزینه‌ها ترکیب وصفی ساده می‌باشند.
- ۱۹- گزینه «۲» صحیح است.
در این تست اگر اضافه‌ی تشبیهی خواسته شده بود باید میان مضاف و مضاف‌الیه رابطه‌ی شباهت و همانندی وجود داشت. مانند «لب لعل» یا «قد سرو» در این نمونه‌ها «لب» تشبیه شده به «لعل» و «لب» مشبه و «لعل» مشبه‌به است ولی در این تست خواسته شده مشبه + مشبه‌به را پیدا کنید. بنابراین، مضاف‌الیه باید به مضاف همانندسازی شده باشد و گزینه‌ی ۲ «تیر مژگان» (یعنی «مژگانی که مانند تیر است») پاسخ صحیح می‌باشد.
- ۲۰- گزینه «۲» صحیح است.
در بیت گزینه ۲، «آن»، ضمیر اشاره است و به مصرع دوم اشاره می‌کند.
- ۲۱- گزینه «۱» صحیح است.
در پیام نخست، از یک نشانه‌ی طبیعی استفاده کرده تا اطلاعی را منتقل نماید ولی وقتی فردی از نشانه‌های قراردادی زبانی عمداً استفاده می‌کند، آن را به قصد ایجاد ارتباط به کار می‌برد.
- ۲۲- گزینه «۲» صحیح است.
نشانه‌ی عقلی و طبعی همان نشانه‌ی طبیعی است. یعنی نشانه‌ای که میان صورت و مفهوم آن رابطه‌ای همجواری یا تماس است. مثل رابطه‌ی دود و آتش یا سرخ کردن و عصبانیت.
- ۲۳- گزینه «۲» صحیح است.
محور هم‌نشینی براساس روابط اجزای حاضر در پیام عمل می‌کند و محور جانشینی براساس روابط اجزای غایب از پیام، بررسی می‌شود برای بیان آن از اصطلاح تقابل یا برابرنهاد استفاده می‌شود و نشان می‌دهد به جای تک‌تک اجزای جمله می‌توان عنصری را جایگزین کرد.
- ۲۴- گزینه «۳» صحیح است.
در روش بازسازی درونی از داده‌های یک زبان واحد استفاده می‌شود تا به پیش‌بینی‌ای در خصوص نظام واجی آن دست یافت.
- ۲۵- گزینه «۴» صحیح است.
در این رابطه، میان صورت و مفهوم این رابطه نوعی علیت دیده می‌شود کم شدن نشاط به علت کم شدن مواد غذایی به همین دلیل نوع رابطه‌ای آن طبعی است.
- ۲۶- گزینه «۳» صحیح است.
فیزیکی‌ها نخستین کسانی بودند که خط را اختراع کردند.
- ۲۷- گزینه «۲» صحیح است.
زبان بنیابین، نظام سازمان یافته‌ای است که زبان‌آموز در فواصل گوناگون زمانی و در فرایندهای زبان‌آموزی مورد استفاده قرار می‌دهد. زبان بنیابین دارای ویژگی تغییر است.

- ۲۸- گزینه «۱» صحیح است.
 بررسی مقابله‌ای ساخت (CA) به دنبال درک نقش تداخلی زبان اول بر زبان دوم پدید آمد. بررسی مقابله‌ای ساخت پیش‌بینی می‌کرد در مواردی که میان زبان اول و دوم تفاوت وجود دارد، یادگیری دشوارتر است.
- ۲۹- گزینه «۴» صحیح است.
 در جانشین‌سازی، کودک برخی صداهای خاص را تولید نکرده و در عوض تولید صداهای خود را ساده می‌کند تا زمانی که سیستم واجی استاندارد فرد بزرگسال را یاد بگیرد. علت این ساده‌سازی احتمالاً شامل فاکتورهایی مانند: محدودیت‌ها، عدم بلوغ کامل فیزیولوژیکی و درکی و فقدان آگاهی دانش زبان شناختی کودک است.
- ۳۰- گزینه «۱» صحیح است.
 این نوع نشانه از نوع قراردادی یا وضعی است.
- ۳۱- گزینه «۳» صحیح است.
 در زبان‌پریشی ورنیکه فرد در درک جملات دچار مشکل می‌شود ولی در تولید مشکلی ندارد. اگر در تولید مشکل داشته باشد نوع زبان‌پریشی بروکا است.
- ۳۲- گزینه «۴» صحیح است.
 در ناحیه بروکا تولید زبانی شکل می‌گیرد.
- ۳۳- گزینه «۴» صحیح است.
 نیمکره راست، کل‌گراست و اطلاعات کلی زبان را تحلیل می‌کند.
- ۳۴- گزینه «۴» صحیح است.
- ۳۵- گزینه «۱» صحیح است.
 در دستوره‌های سنتی تغییر زبانی زوال آن تلقی می‌شود و بسیار ناگوار است. در حالیکه زبان پویاست و تغییر جزئی از ذات آن است.
- ۳۶- گزینه (۳) صحیح است.
 اگر دو واج‌گونه، هریک تنها در بافت‌های آوایی خاصی ظاهر شوند و هیچگاه هر دو در یک جا به کار نروند. در این صورت دو واج نسبت به هم در توزیع تکمیلی‌اند. مانند: /ŋ/ و /n/ ولی وقتی دو واج را بتوان به جای یکدیگر به کار برد و تغییری در معنا به وجود نیاید آن گاه اینها نسبت به هم در تنوع آزاد قرار گرفته‌اند مانند /ق/ و /غ/ در زبان فارسی.
- ۳۷- گزینه (۱) صحیح است.
 [p] و [f] دو واج مجزا در زبان فارسی تلقی می‌شوند و می‌توانند جفت کمینه بسازند. مانند دو واژه‌ی /par/ و /far/ که تمایز دو آوا سبب تمایز معنایی می‌گردد.
- ۳۸- گزینه (۴) صحیح است.
 اگر واژه‌ای مانند /novin/ در نظر گرفته شود آنگاه ترکیب شدن آن به دو واج /o/ و /v/ قابل مشاهده است.

- ۳۹- گزینه (۳) صحیح است.
 قواعد واج‌آرایی (phonotactics)، به نحوه چیدمان واج‌ها در کنار یکدیگر اطلاق می‌شود. هر گویشوری با شم زبانی خود می‌تواند این قواعد را تشخیص دهد. مثلاً هر فارسی‌زبانی می‌داند که خوشه‌ی سه همخوانی در فارسی مجاز نیست به همین علت در تلفظ واژه‌هایی مانند تمبر یا لوستر، آن را طبق قواعد واجی ذهنی خود تلفظ می‌کند یعنی یا واجی را از آن کم یا واجی را به آن می‌افزاید.
- ۴۰- گزینه (۱) صحیح است.
 واژه‌های /talx/ و /talq/ در یک واج پایانی با یکدیگر متفاوتند و جفت کمینه ساخته‌اند.
- ۴۱- گزینه (۳) صحیح است.
 حنجره را می‌توان به دریچه‌ای تشبیه کرد که هوای درون دستگاه تنفسی را به گلو، دهان و بینی منتقل می‌کند. نقش‌های حنجره در گفتار عبارتند از: (۱) تأثیر بر میزان گرفتگی یا تنظیم فاصله میان پرده‌های صوتی (glottal stricture): میزان گرفتگی مربوط به این می‌شود که حنجره چقدر باز باشد. (۲) زمان شروع واک (Voice onset time): زمان شروع فعالیت حنجره نسبت به شکل‌گیری مجرای گفتار برای تولید آواهای انسدادی VOT گفته می‌شود. زمانی که حنجره شروع به فعالیت می‌کند می‌تواند متفاوت باشد. این ویژگی می‌تواند همخوان‌های دمیده و نادمیده را از یکدیگر متمایز سازد. (۳) حرکت حنجره هوای لازم برای تولید آواهای چاکنایی را فراهم می‌نماید.
- ۴۲- گزینه (۲) صحیح است.
 خیشومی شدگی (nasalization): این ویژگی زمانی به وجود می‌آید که ملاز به سمت پایین آمده و هوا از حفره خیشوم خارج می‌شود. هر واکه‌ای که در یک هجا در مجاورت یک همخوان خیشومی قرار بگیرد، خیشومی می‌شود. این ویژگی با علامت ~ در بالا نشان داده می‌شود.
- ۴۳- گزینه (۲) صحیح است.
 تکیه (stress): هجایی که دارای بیشترین فشار هوا باشد، هجای تکیه بر نامیده می‌شود. تکیه از تغییر در فشار هوا، تغییر در درجه زیر و بمی و اختلاف در کشش واکه حاصل تکیه حاصل می‌شود. از نظر شنیداری هجای تکیه بر رساتر است.
- ۴۴- گزینه (۲) صحیح است.
 واکه‌های پسین عبارتند از: /â/، /o/ و /u/. در گزینه‌های این تست زیر آواهای پسین خط کشیده شده است و به ترتیب عبارتند از: /jelə/، /vorud/، /quri/ و /birang/.
- ۴۵- گزینه (۳) صحیح است.
 همخوان‌های [t] و [d] با یکدیگر در توزیع تقابلی‌اند و دو واج مجزا تلقی می‌شوند و جفت کمینه می‌سازند.
- ۴۶- گزینه (۴) صحیح است.
 دو آوایی که در توزیع تکمیلی‌اند، واج‌گونه‌های یک واج واحد تلقی می‌شوند.

- ۴۷- گزینه (۱) صحیح است.
در گزینه‌ی ۱، "بخور" را می‌توان به دو صورت /boxor/ و /bexor/ تلفظ کرد و تغییر در تلفظ تغییری در معنا به وجود نمی‌آورد. در این صورت، این دو در توزیع آزادند.
- ۴۸- گزینه (۴) صحیح است.
گاهی دو صدای مجاور یا دور از هم در یک واژه بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و از برخی جهت‌ها یا کاملاً یک واج شبیه واج دیگر می‌شود. این فرایندها در زبان فارسی عبارتند از: تولید ناقص، حذف، قلب، درج، همگونی، ناهمگونی، ابدال. در همگونی همخوانی (*assimilation*)، دو همخوان در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و همخوانی یک یا همه‌ی مشخصه‌های همخوان مجارش را تحت تأثیر قرار می‌دهد و شبیه خودش می‌کند. تحت اثر همگونی واژه "پنبه"، خاصیت دولبی همخوان /b/ به /n/ منتقل می‌شود. و تقابل /m/ و /n/ در این جا از بین می‌رود.
- ۴۹- گزینه (۱) صحیح است.
تکیه در زبان‌ها جزء علائم زیرزنجیری محسوب می‌شود و سبب تقابل، تباین و انتقال عاطفه می‌گردد.
- ۵۰- گزینه (۴) صحیح است.
زیر و بمی کیفیتی وابسته به دامنه‌ی نوسان است. دامنه نوسان، طول مسافتی است که هر طبقه از مولکول‌های هوا طی می‌کنند و به جای خود باز می‌گردند. هر قدر بسامد بیشتر باشد، صدا زیرتر و هرچه بسامد کمتر باشد، صدا بم‌تر به گوش می‌رسد. بلندی صدا ارتباطی به بسامد ندارد. بلندی مستقیماً به انرژی مرتبط است. هرچه انرژی بیشتر باشد صدا بلندتر است.
- ۵۱- گزینه (۳) صحیح است.
تکواژگونه (*allomorph*)، گونه‌ای از تکواژ است که با آن شباهت آوایی دارد و در توزیع تکمیلی با آن و قابل پیش‌بینی است و بنا بر شرایط واجی، واژگانی، دستوری، صرفی در ساخت زبان به کار می‌رود. تکواژگونه‌ها به یک معنی یا نقش دستوری واحد دلالت دارند. مثلاً "را" در زبان فارسی سه تکواژگونه دارد: /râ/، /ro/ و /o/ در این تست، در دو فعل "بروم" و "رفتم"، "رو" و "رفت" تکواژگونه‌های فعلی از مصدر رفتن می‌باشند.
- ۵۲- گزینه (۲) صحیح است.
تکواژهای هر یک از گزینه‌ها به ترتیب عبارتند از: (۱) /mi/+/xarâm/+/id/+/am/، (۲) /mi/+/dav/+/âni/+/d/+/am/ (۵ تکواژ)، (۳) /mi/+/Senâxt/+/am/ و (۴) /mi/+/neSast/+/am/
- ۵۳- گزینه (۲) صحیح است.
اتصال واژه‌بست به پایه. فرایندی است که در آن، هر واژه با توجه به خصوصیات واجی و نحوی لازم واژه‌بست خود را انتخاب می‌کند. مثلاً در «azam» و «behem» یک جا واژه‌بست «-م» اضافه کرده‌ایم و جایی دیگر واژه‌بست «-م». یا /-am/ در کلمه‌ی «خوبم» با کلمه قبل از خود پیوند دارد.

- در "دانشجوییم" نیز به همین ترتیب "بییم" (صورت کوتاه شده هستیم) نیز به واژه قبل خود پیوند خورده است.
- ۵۴- گزینه (۲) صحیح است.
- "گناه"، پسوند اشتقاقی، سازنده اسم مکان است و از افزودن پسوند اشتقاقی به اسم واژه‌ی مشتق ساخته می‌شود.
- ۵۵- گزینه (۴) صحیح است.
- در سرواژه‌سازی (Acronym) از ترکیب اولین حرف مجموعه‌ای از کلمات دیگر واژه‌ای ساخته می‌شود. مانند: نهاجا، نراجا.
- ۵۶- گزینه (۳) صحیح است.
- ۵۷- گزینه (۱) صحیح است.
- ریشه (root) تکواژ یا واژه بسیط غیرقابل تجزیه است. مانند: خواب
- ۵۸- گزینه (۴) صحیح است.
- جمله، کلامی است که از عناصر آن از لحاظ دستوری و معنایی و آوایی خودکفا باشد.
- ۵۹- گزینه (۱) صحیح است.
- واژه‌بست، طبقه‌ای از تکواژهای وابسته است و به کلمه قبل یا بعد از خود می‌چسبد. از نظر نحو، دارای خصوصیتی شبیه واژه، از نظر صرف و واجشناسی خصوصیتی شبیه وند دارد. اصولاً واژه بست در ساختار جمله مطرح می‌شود، نه در ساختار کلمه. دو ویژگی مهم آنها عبارتند از: ۱- واژه بست‌ها تکیه‌پذیر نیستند. ۲- حذف به قرینه: (ازمونی فعال در زبان فارسی) در مورد آن کاربرد دارد. مانند: دختر مینا و خواهر مینا آمدند. ← دختر و خواهر مینا آمدند. دخترش و خواهرش آمدند. ← دختر و خواهرش آمدند.
- ۶۰- گزینه (۱) صحیح است.
- تکواژهای دستوری به گروه بسته تعلق دارند و بسامد وقوعشان در زبان بالاست ولی تکواژهای اشتقاقی به گروه باز تعلق دارند و زایایی آنها کم است و به هر پایه‌ای متصل نمی‌شوند.
- ۶۱- گزینه (۲) صحیح است.
- صدق تحلیلی، آن نوع است که صدق آن را می‌توان از درون خود جمله مشخص کرد. مانند: پسر پارسا انسان است. در مقابل آن صدق ترکیبی، جمله‌ای از معنی ترکیبی برخوردار است که صدق و کذب آن را نتوان با اطلاعات درون جمله مشخص کرد و برای صدق آن جمله به جهان خارج و بافت غیرزبانی نیاز است. مانند: پسر پارسا مؤدب است.
- ۶۲- گزینه (۲) صحیح است.
- احوالپرسی و سخن گفتن از آب و هوا برای شروع کلام و سنجیدن مخاطب، ناظر بر بعد اجتماعی زبان است.

- ۶۳- گزینه (۴) صحیح است.
پاره‌گفتار (utterance)، در اصل صورت گفتاری یا نوشتاری یا به عبارتی تجلی صوری جمله است. هر باری که یک پاره‌گفتار تلفظ می‌شود به لحاظ فیزیکی با دفعات قبل و بعد خود متفاوت است.
- ۶۴- گزینه (۳) صحیح است.
در کاربردشناسی با دلالت‌های برون‌زبانی یعنی معنی مورد نظر گوینده در بافت سروکار داریم. کاربردشناسی تعیین می‌کند زمانی که پیام زبانی صریح نباشد، چگونه افراد می‌توانند آن را درک کنند. وقتی فردی جمله‌ی نمونه در تست را به کار می‌برد از کاربرد نامناسب معنی و عدم درک آن خبر می‌دهد.
- ۶۵- گزینه (۲) صحیح است.
برحسب سنت، مجاز استعمال لفظ در معنی غیر حقیقی‌اش است. در جمله «یک فنجان می‌خورم» رابطه معنایی فنجان به جای محتویات آن مجاز از نوع علاقه ظرف به مظرورف می‌باشد.
- ۶۶- گزینه (۴) صحیح است.
سرل میان کاربرد مستقیم (direct) و غیرمستقیم کنش‌های گفتاری تمایز قائل می‌شود. به نظر او گوینده می‌تواند از جمله‌ای استفاده کند که رابطه‌ی یک‌به‌یک میان صورت (form) و نقش (function) وجود نداشته باشد. مثلاً از جمله پرسشی برای ترغیب استفاده کند. مانند: می‌شود در را باز کنی؟ ← برو در رو باز کن.
- ۶۷- گزینه (۳) صحیح است.
مبدأ / خاستگاه (source)، موقعیتی است که رخداد فعل از آن آغاز می‌شود. در این جا خستگی مبدأ خوابیدن بوده است.
- ۶۸- گزینه (۳) صحیح است.
بسط افراطی (overextension): در این مورد کودک معنی یک واحد را به چیزهای مشابه بسط می‌دهد. مثلاً کودک کلمه آب را یاد گرفته و به هر نوشیدنی می‌گوید آب. یا نام گربه را (میو) یاد گرفته و به سگ، گوسفند و گاو هم می‌گوید میو. این اشتباه متداول‌ترین نوع اشتباه در زبان‌آموزی کودکان است.
- ۶۹- گزینه (۱) صحیح است.
سیاق به گونه‌ی زبانی مختلف گفته می‌شود که در موقعیت‌های خاصی به وجود می‌آید. مثلاً سیاق ادبی خاص محافل ادبی است یا سیاق مذهبی فقط در همان مجالس به کار می‌رود.
- ۷۰- گزینه (۴) صحیح است.
زبان پدیده‌ای اجتماعی است و از رویدادهای جامعه تأثیر می‌پذیرد.

فهرست منابع

- ۱- ارژنگ، غ. (۱۳۷۴). *دستور زبان فارسی امروز*. تهران: نشر قطره.
- ۲- انوری، ح. و احمدی گیوی، ح. (۱۳۷۳). *دستور زبان فارسی*. جلد ۲. تهران: انتشارات فاطمی.
- ۳- باطنی، م. (۱۳۸۲). *نگاهی تازه به دستور زبان*. تهران: آگاه
- ۴- ----- (۱۳۴۸). *توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی*. تهران: امیرکبیر
- ۵- ----- (۱۳۵۴). *مسائل زبان‌شناسی نوین*. تهران: آگاه.
- ۶- باقری، م. *مقدمات زبان‌شناسی*. تهران: قطره.
- ۷- پالمر، ف. (۱۳۷۴). *نگاهی تازه به معنی‌شناسی*. ترجمه‌ی کورش صفوی. تهران: نشر مرکز.
- ۸- ثمره، ی. (۱۳۶۸). *آواشناسی زبان فارسی*. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ۹- چامسکی، ن. (۱۳۷۴). *ساخت‌های نحوی*. ترجمه‌ی احمد سمیعی، تهران: شرکت سهامی انتشارات فرامرزی.
- ۱۰- حق‌شناس، ع. م. (۱۳۷۸). *آواشناسی (فونتیک)*. تهران: آگاه
- ۱۱- خانلری، پ. (۱۳۶۳). *دستور زبان فارسی*. تهران: طوس.
- ۱۲- خیام‌پور، ع. (۱۳۴۷). *دستور زبان فارسی*. تبریز: شفق.
- ۱۳- دبیرمقدم، م. (۱۳۸۶). *زبان‌شناسی نظری: پیدایش و تکوین دستور زایشی*. تهران: سمت.
- ۱۴- ----- (۱۳۸۴). *پژوهش‌های زبان‌شناختی فارسی*. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ۱۵- دوسوسور، فردینان (۱۳۷۸). *دوره‌ی زبان‌شناسی عمومی*. ترجمه کورش صفوی. تهران: هرمس
- ۱۶- راسخ‌مهند، م (۱۳۸۸). *گفتارهایی در نحو*. تهران: نشر مرکز.
- ۱۷- ----- (۱۳۸۲). *قلب نحوی در زبان فارسی*. رساله‌ی دکتری زبان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- ۱۸- روبینز، آر. اچ. (۱۳۸۴). *تاریخ مختصر زبان‌شناسی*. ترجمه‌ی علی محمد حق‌شناس. تهران: سروش.
- ۱۹- سلطانی‌گرد فرامرزی، ع. (۱۳۶۸). *دستور زبان فارسی*. چاپ چهارم. ناشر مؤلف.
- ۲۰- شفاقی، و (۱۳۸۶). *مبانی صرف*. تهران: سمت.
- ۲۱- صفوی، ک. (۱۳۷۹). *برآمدی بر معنی‌شناسی*. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
- ۲۲- ----- (۱۳۸۰). *گفتارهایی در زبان‌شناسی*. تهران: هرمس.
- ۲۳- ----- (۱۳۸۴). *فرهنگ توصیفی معنی‌شناسی*. تهران: فرهنگ معاصر.
- ۲۴- ----- (۱۳۸۷). *برآمدی بر معنی‌شناسی*. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
- ۲۵- طبیب‌زاده، ا. (۱۳۸۵). *ظرفیت فعل و ساخت‌های بنیادین جمله در فارسی امروز*. تهران: نشر مرکز.
- ۲۶- غلامعلی‌زاده، خ (۱۳۷۴). *ساخت زبان فارسی*. تهران: احیاء کتاب.
- ۲۷- فرشیدورد، خ. (۱۳۴۸). *دستور امروز*. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲۸- قریب، ع. و دیگران. (۱۳۵۰). *دستور زبان فارسی پنج استاد*. تهران: کتابفروشی مرکزی.
- ۲۹- گل‌فام، ا. (۱۳۸۵). *اصول دستور زبان*. تهران: سمت.

- ۳۰- مشکوه‌الدینی، م. (۱۳۷۰). *دستور زبان فارسی*. تهران: سمت.
- ۳۱- مدرسی، یحیی. (۱۳۸۷). *درآمدی بر جامعه‌شناسی زبان*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- ۳۲- میرعمادی، س.ع. (۱۳۸۶). *نحو زبان فارسی (بر پایه‌ی نظریه‌ی حاکمیت و مرجع‌گزینی)*. تهران: سمت.
- ۳۳- ناتل خانلری، پ. (۱۳۶۳). *دستور زبان فارسی*. تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.
- ۳۴- نوبهار، م (۱۳۷۲). *دستور کاربردی زبان فارسی*. تهران: رهنما.
- ۳۵- وحیدیان کامیار، ت. (۱۳۸۴). *دستور زبان فارسی (۱)*. تهران: سمت.
- ۳۶- یول، ج. بررسی زبان. ترجمه نسرین حیدری.

- 37-Aitchison, J. (1992). *Teach Yourself Linguistics*. UK: Hodder and Stoughton
- 38-Cowpel, E.A (1992). *A concise introduction to syntactic theory*
- 39-Cook, V and N.Newson (1996). *Chomsky's universal grammar*.
- 40-Crystal, D. (2003). *A Dictionary of Linguistics & Phonetics*. UK: Blackwell publishing.
- 41-Field, J. (2002). *Psycholinguistics: The Key Concepts*. London: Routledge.
- 42-Fromkin, V. (2010). *An introduction to language*. Wadsworth Publishing
- 43-Givón, T. (1995). *Functionalism and Grammar*. Amesterdam: John Benjamins.
- 44-Geeraerts, D. (2006). *Cognitive Linguistics*. Basic Readings : Mountain de Gruyter.
- 45-Haspelmath, M. (2002). *Understanding Morphology*. London: Arnold Publishers.
- 46- (2006). *Against Markedness*. Journal of Linguistics, Cambridge University Press.
- 47-Haegeman, L. (2008). *Thinking Syntactically*. UK: Blackwell Publishing.
- 48-Haegenman, L. (1994). *Introduction to Governmant & Binding*. 2 nd ed. Oxford: Black Well Publishers.
- 49- Halliday, M. A. K. (1994), *An Introduction to Functional Grammar*, 2nd ed. London: E. Arnold;
- 50-Hudson, G. (1999), *Essential introductory linguistics*, Wiley-Blackwell.
- 51-Kövecses, Z (2006). *Language, Mind, and Culture*. Oxford: Oxford University Press.
- 52-Robinson. P. & C. E. Nick. (2008). *Handbook of Cognitive Linguistics and 2nd Language Acquisition*. UK : Taylor & Francis, Routledge.
- 53-Saeed, J. I. (1997). *Semantics*. Oxford: Blackwell.
- 54-Sampson, G. (1980), *Schools of Linguistics : Competiotion and Evolution*, London, Hutchinson;
- 55-Tallerman, M. (1998). *Understanding Syntax*. NewYork: Arnold.
- 56-Yule, G. *The Study of Language*.
- 57-Wardhaugh, R. (1990). *An Introduction to Sociolinguistics*. UK: Basil Blackwell.
- 58-Robinson. P. & C. N. Elise. (2008). *Handbook of Cognitive Linguistics and 2nd Language Acquisition*. UK : Taylor & Francis, Routledge.